

Convenant duurzaamheid biomassa

Jaarrapportage 2019 en mid-term
evaluatie

Committed to the Environment

Convenant duurzaamheid biomassa

Jaarrapportage 2019 en mid-term evaluatie

Dit rapport is geschreven door:
Anouk van Grinsven, Cor Leguijt, Reinier van der Veen

Delft, CE Delft, juni 2020

Publicatienummer: 20.200142.067

Biomassa / Duurzaamheid / Criteria / Convenanten / Evaluatie

Opdrachtgever: Partijen Convenant duurzaamheid biomassa

Alle openbare publicaties van CE Delft zijn verkrijgbaar via www.ce.nl

Meer informatie over de studie is te verkrijgen bij de projectleider Anouk van Grinsven (CE Delft)

© copyright, CE Delft, Delft

Vertrouwelijkheid van deze rapportage

Deze rapportage is vertrouwelijk en niets van deze rapportage mag op welke manier dan ook openbaar worden gemaakt. CE Delft behoudt zich wel het recht voor om toch tot publicatie over te gaan wanneer de vertrouwelijkheid van deze rapportage door een van beide covenantpartijen geheel of gedeeltelijk geschonden wordt waarbij de reputatie van CE Delft dermate in het geding komt dat CE Delft publicatie noodzakelijk acht. CE Delft zal beide covenantpartijen hier dan vooraf van op de hoogte stellen.

CE Delft

Committed to the Environment

CE Delft draagt met onafhankelijk onderzoek en advies bij aan een duurzame samenleving. Wij zijn toonaangevend op het gebied van energie, transport en grondstoffen. Met onze kennis van techniek, beleid en economie helpen we overheden, NGO's en bedrijven structurele veranderingen te realiseren. Al 40 jaar werken betrokken en kundige medewerkers bij CE Delft om dit waar te maken.

Inhoud

	Samenvatting	4
1	Introductie	7
	1.1 Convenant Duurzaamheid Biomassa	7
	1.2 Duurzaamheidseisen in het Convenant	7
	1.3 Ambitiepad en stimuleringsprogramma	7
	1.4 Rapportage en monitoring	8
	1.5 Mededingingsregels	9
	1.6 Opbouw van deze rapportage	10
2	Biomassa-inzet	11
	2.1 Introductie tot het Convenant	11
	2.2 Aanpak	11
	2.3 Inzet naar hoeveelheid	11
	2.4 Inzet naar type biomassa	12
	2.5 Inzet naar categorie biomassa	12
	2.6 Inzet naar herkomst	14
3	Duurzaamheidseisen: wettelijke eisen	15
	3.1 Introductie tot het Convenant	15
	3.2 Aanpak/methodiek	17
	3.3 Broeikasgasemissie	17
	3.4 Bodembeheer	17
	3.5 Koolstof en verandering in landgebruik	17
	3.6 Duurzaam bosbeheer	19
	3.7 Handelsketensysteem	21
	3.8 Conclusie: Mate waarin aan de wettelijke duurzaamheidseisen is voldaan	23
4	Duurzaamheidseisen: bovenwettelijke eisen	24
	4.1 Introductie tot het Convenant	24
	4.2 Aanpak	24
	4.3 Bewijslast/resultaatanalyse	25
5	Stimuleringsprogramma	26
	5.1 Introductie tot het Convenant	26
	5.2 Aanpak/methodiek	27
	5.3 Resultaten uitvraag stimuleringsprogramma	27
	5.4 Conclusies met betrekking tot het Stimuleringsprogramma en mogelijke intensivering	30
6	Mid-term evaluatie	31
	6.1 Introductie tot het Convenant	31
	6.2 Aanpak en methodiek	32
	6.3 Groeipad/ambitiepad - huidige stand van zaken op basis van inzet	32

6.4	Uitzonderingsregel	33
6.5	Toekomstige haalbaarheid van het minimumgroeipad en ambitiepad	34
7	Conclusies en aanbevelingen	38
	7.1 Conclusies	38
	7.2 Aanbevelingen	39
8	Bronnen	41
A	Biomassacategorieën	42
B	Enquête energiebedrijven	43
C	Lijst met wettelijke eisen	54
D	Lijst met bovenwettelijke eisen	58
E	Enquête mid-term evaluatie DBC	62
F	Enquête NGO	66

VERTROUWELIJK

Samenvatting

Introductie

In 2015 sloten energiebedrijven en milieuorganisaties het Convenant Duurzaamheid Biomassa (verder genoemd: het Convenant). Het Convenant schrijft ook voor dat een onafhankelijke partij jaarlijks rapporteert over de geleverde inspanningen en bereikte resultaten. Deze rapportage beschrijft de geleverde inspanningen en bereikte resultaten over het jaar 2019 rond de inzet van biomassa, de naleving van de duurzaamheidseisen, de voortgang van het in het Convenant afgesproken stimuleringsprogramma en de haalbaarheid van het minimumgroeipad en ambitiepad. De data in deze rapportage is aangeleverd door de energiebedrijven en stichting Dutch Biomass Certification (DBC). De energiebedrijven hebben vertrouwelijke detaildata aangeleverd op leveringsniveau. Wegens mededingingsregels zijn die in deze rapportage geaggregeerd weergegeven, en gebruiken we om dezelfde reden soms kwalitatieve bewoordingen (zoals 'het overgrote deel') in plaats van precieze cijfers.

Biomassa-inzet

In 2019 is in totaal 826.242 ton aan biomassa ingezet voor bij- en meestook. Dit is vijf maal zoveel als in 2018 en komt overeen met ongeveer 16 PJ aan biomassa-inzet.¹ De ingezette biomassa in 2019 bestaat voor 97% uit houtpellets. Van de totale inzet aan biomassa voor bij- en meestook in 2019 bestond 60 massaprocent uit biogene rest- en afvalstromen (Categorie 5), 38% uit houtige biomassa uit bosbeheereenheden kleiner dan 500 hectare (Categorie 2) en 2% uit hout uit bosenheden groter dan 500 ha (Categorie 1). Hoewel het overgrote deel uit Europa afkomstig was, kwam een deel van de biomassa voor bij- en meestook in 2019 ook uit andere werelddelen.

Wettelijke duurzaamheidseisen

Tussen de convenantpartijen bestaat een verschil van inzicht over de wijze van naleving van de wettelijke duurzaamheidseisen. CE Delft heeft in deze rapportage getoetst op de in het Convenant vastgelegde afspraken. Voor de wettelijke duurzaamheidseisen wordt hierbij getoetst op de duurzaamheidseisen, zoals vastgelegd in de wet en is terug te vinden in het RVO-overzicht van afdekking van de eisen, en niet op de duurzaamheidseisen, zoals verwoord in het Convenant. Verdere nieuwe inzichten en nieuwe besluitvorming hebben sinds het verschijnen van het Convenant wel plaatsgevonden, maar zijn niet meegenomen in de toetsing.

In 2019 werd bijna volledig voldaan aan de wettelijke afspraken uit het Convenant. Alleen de wettelijke eisen rond koolstof en verandering in landgebruik en duurzaam bosbeheer werden voor 87% aangetoond conform het RVO-overzicht van afdekking van de eisen. Dit percentage heeft betrekking op de absolute hoeveelheid biomassa van Categorie 1 en 2, oftewel op 40% van de biomassa. Deze conclusie impliceert ook niet dat de overige 13% niet duurzaam zou zijn. Ruim de helft van deze 13% bestond uit FSC-gecertificeerde biomassa, welke nog niet formeel is goedgekeurd, omdat de herkomstlanden (nog) niet op de FSC-V5-landenlijst voorkomen.

¹ Dit betreft een ruwe eigen inschatting met aannames voor een aantal waarden.

Ingezoomd op de verschillende categorieën van de wettelijke duurzaamheidseisen zijn de conclusies:

- De energiebedrijven hebben verificatieverklaringen aangeleverd, waaruit blijkt dat alle energiebedrijven aan Eis 1.1 met betrekking tot de reductie van broeikasgasemissies hebben voldaan.
- De wettelijke duurzaamheidseisen met betrekking tot bodembeheer waren in 2019 niet relevant doordat er geen inzet van biomassacategorieën 3 en 4 (reststromen uit natuur- en landschapsbeheer en agrarische reststromen) plaatsvond.
- **Koolstof en verandering in landgebruik en duurzaam bosbeheer:** In 2019 hebben de energiebedrijven de duurzaamheidseisen met betrekking tot koolstof en verandering in landgebruik aangetoond door middel van de volgende schema's: FSC, PEFC, en SBP. De eisen werden voor 87% afgedekt.
- **Handelsketensysteem:** Bij het afdekken van de eisen van het handelsketensysteem werd voornamelijk het SBP-schema gebruikt. Voor een klein deel van de totaal geleverde en gebruikte biomassa werd gebruik gemaakt van verificatie.

Bovenwettelijke duurzaamheidseisen

Er is nog geen door alle Convenants partners geaccordeerde methodiek voor het aantonen van naleving van de bovenwettelijke eisen, welke gelden voor de houtige biomassa uit bossen (Categorie 1 en 2). De energiebedrijven met biomassaleveringen van Categorie 1 en/of 2 hebben een uiteenzetting gegeven van de manier waarop, volgens hen, aan de bovenwettelijke duurzaamheidseisen is voldaan. We kunnen echter wegens het ontbreken van afspraken over hoe conformiteit kan worden aangetoond daar geen conclusies over trekken.

Stimuleringsprogramma

Het ingezette stimuleringsprogramma voor het certificeren van kleine bospercelen in het zuidoosten van de Verenigde Staten is in 2019 voortgezet. In 2019 is het aantal gecertificeerde kleine boseigenaren toegenomen van 234 tot 355, met een bijbehorende groei van het gecertificeerd bosareaal van 28.306 naar 44.170 hectare. Daarnaast zijn in 2019 de voorbereidingen getroffen voor voortzetting van het programma in de periode 2019-2023, waarvoor ook contracten zijn gesloten met de uitvoerende partij. Verdere intensivering van het programma lijkt op dit moment niet zinvol gezien enerzijds de reeds ingezette invulling voor 2019-2023 en anderzijds vanwege de wijziging in de geografische herkomst van biomassa ten opzichte van het beeld ten tijde van ondertekening van het Convenant.

Mid-term evaluatie - haalbaarheid van het groeipad

De beperkte beschikbaarheid van op perceelniveau gecertificeerde biomassa en de benodigde doorlooptijd voor goedkeuring van systemen de komende jaren in combinatie met de verwachte groei in volume (conform de afspraken in het Energieakkoord en de op basis daarvan afgegeven SDE-beschikkingen) lijken ons de komende jaren dermate belangrijke barrières te vormen dat we van mening zijn dat het ambitiepad niet meer haalbaar is.

Deze conclusie over de haalbaarheid van het groeipad zegt voor alle duidelijkheid niets over het wel of niet voldoen aan de Nederlandse wet- en regelgeving, maar heeft uitsluitend betrekking op de in het Convenant vastgelegde afspraken, welke inspanningsverplichtingen betreffen.

Ook moeten conclusies over de haalbaarheid gezien worden in het licht van de voor 2019 geldende uitzonderingsregel van de minister in het kader van de SDE+ en de redenen waarom de Rijksoverheid deze uitzondering heeft gemaakt. Deze regeling compliceert deze mid-term evaluatie. Hetzelfde geldt voor het feit dat de Convenantpartijen geen overstemming hebben over de wijze waarop conformiteit aan de bovenwettelijke duurzaamheidseisen kan worden aangetoond. Dit laatste maakt dat we geen uitspraak kunnen doen over het al dan niet voldoen aan het groeipad voor wat betreft de bovenwettelijke duurzaamheidseisen.

VERTROUWELIJK

1 Introductie

1.1 Convenant Duurzaamheid Biomassa

In 2015 ondertekenden energiebedrijven en NGO's het Convenant duurzame biomassa (hierna 'Convenant') als onderdeel van het Energieakkoord uit 2013. Daarmee draagt het Convenant bij aan de realisatie van de 14%-doelstelling voor de productie van hernieuwbare energie in 2020 en 16% in 2023. Het Convenant bevat afspraken over de duurzaamheidseisen aan biomassa ingezet binnen de stimulering van bij- en meestook in Nederland, zoals later vormgegeven in de SDE+-regeling. Binnen het Energieakkoord is afgesproken dat de bijdrage van bij- en meestook van biomassa aan de productie van hernieuwbare energie maximaal 25 PJ/jaar mag bedragen. Volgens de Klimaat- en Energieverkenning 2019 (PBL, 2019) zal het verbruik van energie uit biomassa de komende jaren verder groeien. Zo wordt voor het (eind)verbruik van energie als output van bij- en meestook in kolencentrales, een stijging van 3 petajoule in 2018 naar bijna 25 petajoule in 2020 verwacht.

De convenantspartijen c.q. hun huidige rechtsopvolgers zijn: Energie-Nederland, de energiebedrijven (RWE Generation NL BV and Eemshaven Holding II BV, Power Plant Rotterdam BV (ONYX POWER), Uniper Benelux BV) en Nederlandse milieuorganisaties (Stichting Greenpeace Nederland, Stichting Natuur & Milieu, Stichting het Wereld Natuur Fonds, Vereniging Milieudefensie, Stichting de Natuur en Milieufederaties).

1.2 Duurzaamheidseisen in het Convenant

De duurzaamheidseisen in het Convenant hebben betrekking op duurzaam bosbeheer, broeikasgasemissies, koolstofschuld, indirect landgebruik, bodemkwaliteit, naleving van wetgeving en Chain of Custody (CoC). Deze criteria zijn wettelijk verankerd in de 'Regeling conformiteitsbeoordeling vaste biomassa voor energietoepassingen'. Niet alle criteria zijn op alle biomassacategorieën van toepassing. Bijlage A geeft een overzicht van de definities van de biomassacategorieën. Het Convenant schrijft voor dat de criteria op het gebied van duurzaam bosbeheer aangetoond worden middels certificering op FSC-niveau of gelijkwaardig voor biomassacategorieën 1 en 2². Dit betekent dat het hout gecertificeerd is op perceelniveau en niet op het niveau van de pellet mill. Voor de andere eisen geldt dat certificering de voorkeur heeft, hoewel verificatie ook is toegestaan als certificering nog niet mogelijk is. Tussen de Convenantspartijen bestaat hierover overigens geen overeenstemming en maakt dit onderdeel uit van de tussen de Convenantspartijen lopende geschillenprocedure. In aanvulling op de wettelijke criteria kent het Convenant een aantal bovenwettelijke criteria. Deze bovenwettelijke criteria bestaan voornamelijk uit sociale criteria en hebben onder andere betrekking op eigendomsrechten en competitie om lokale hulpbronnen.

1.3 Ambitiepad en stimuleringsprogramma

Bij gebruik van biomassa afkomstig van kleine boseigenaren (< 500 ha) uit de Europese Unie geldt, volgens het Convenant, waar het kan FSC of gelijkwaardige certificering voor het aantonen van duurzaam bosbeheer. Waar dit echter niet mogelijk is, bijvoorbeeld door

² Categorieën zoals vastgelegd in Tabel 1 van Bijlage A van het Convenant: Houtige biomassa afkomstig uit kleine en grote bosbeheereenheden.

beperkte beschikbaarheid, zijn Artikelen 2, 3 en 4 van toepassing waarin groeipaden beschreven worden om tot 100% FSC-certificering (of gelijkwaardig) te komen.

Tabel 1 Minimum ingroepad en ambitiepad voor certificering van kleine bosbeheereenheden (< 500 ha) voor biomassacategorie 1 en 2

Pad	2016	2017	2018	2019 ^c	2020	2021	2022	2023
Ambitie	10%	20%	40%	70%	100%	100%	100%	100%
Minimum	10%	20%	40%	50%	60%	80%	90%	100%

Het ambitiepad schrijft voor dat de 100% vanaf 1 januari 2020 gerealiseerd moet zijn. Het minimumgroeipad gaat uit van 100% vanaf 1 januari 2023. Tot die tijd is certificering op pellet mill niveau met een risico-gebaseerde benadering voor een deel toegestaan, waarbij dat deel elk jaar kleiner wordt in percentage van het totaal. Het groeipad geldt voor elk energiebedrijf afzonderlijk, waarbij de energiebedrijven al het mogelijke moeten doen om de paden te realiseren en beide paden dus een inspanningsverplichting betreffen.

Ter bevordering van de certificering van kleine boseigenaren bevat het Convenant ook afspraken over de oprichting van een stimuleringsprogramma om de ingroepaden te kunnen realiseren. De energiebedrijven hebben invulling aan dit programma gegeven via de activiteiten van de stichting Dutch Biomass Certification (DBC).

1.4 Rapportage en monitoring

Het Convenant kent ook bepalingen over de rapportage en monitoring met betrekking tot de vorderingen en naleving van de gemaakte afspraken. Artikel 6 en Artikel 7 verlangen dat een onafhankelijke partij jaarlijks een monitoringsrapportage opstelt. Met deze rapportage geeft CE Delft, als onafhankelijke partij, invulling aan deze verplichtingen. Ook is CE Delft gevraagd de mid-term evaluatie conform Artikel 8 opnieuw uit te voeren, ditmaal over het jaar 2019.

Artikel 6 - Onafhankelijke partij

1. Partijen wijzen gezamenlijk een onafhankelijk derde partij aan die uitvoering gaat geven aan monitoring en rapportage zoals beschreven bij Artikelen 7 en 8.
2. De onafhankelijk derde partij kan daarbij met toestemming van de convenantpartijen andere partijen betrekken indien nodig.
3. De energiebedrijven en de rechtspersoon zoals bedoeld in Artikel 9 zullen aan de onafhankelijke partij de informatie verschaffen die deze partij nodig heeft om de monitoring en rapportage uit te voeren die in Artikel 7 is omschreven.
4. Het verschaffen van inzicht aan de onafhankelijke derde over het contracteren van biomassa van kleine boseigenaren vraagt om medewerking van de leveranciers van biomassa, waarmee energiebedrijven op hun beurt contracten hebben gesloten. Energiebedrijven zullen deze medewerking middels bedoelde contracten of via andere aantoonbare, schriftelijke overeenkomsten of afspraken zeker stellen bij hun leveranciers.
5. Energiebedrijven tonen aan de onafhankelijke partij aan hoe zij 100% FSC halen in de jaren dat dit verplicht is voor de SDE+-beschikking alsmede welke maatregelen zij hebben genomen om te voldoen aan de inspanningen zoals verwoord in de ambitie van Artikel 3, respectievelijk het minimum-ingroepad van Artikel 4. Daartoe bieden zij de onafhankelijk derde inzage in contracten en andere relevante, schriftelijke overeenkomsten of afspraken die zij met biomassaleveranciers hebben gesloten.
6. De kosten van de onafhankelijke partij worden betaald door de stichting zoals bedoeld in Artikel 9.

Artikel 7 - Monitoring en rapportage

1. De onafhankelijke partij rapporteert jaarlijks in de maand maart aan de partijen van het convenant en aan de voorzitter van de Borgingscommissie van het Energieakkoord over de geleverde inspanningen en bereikte resultaten. De rapportage is waar relevant en toelaatbaar binnen mededingingsregels zowel per bedrijf als op sectorniveau en bevat ten minste de volgende opgave:...

Artikel 8 - Mid-term Evaluatie 2018

1. In 2018 vindt monitoring en rapportage plaats zoals genoemd onder Artikel 7.
2. De onafhankelijke partij zal in de rapportage van 2018 beargumenteerd aangeven of de ambitie van Artikel 3 haalbaar is binnen de integrale businesscase zoals die ten grondslag ligt aan de SDE+-beschikking.
3. Als partijen uit de evaluatie concluderen dat het leveren van 100% FSC gecertificeerde biomassa inderdaad ingaande 2020 (of zo snel mogelijk hierna) haalbaar is, passend binnen de integrale businesscase zoals die ten grondslag ligt aan de SDE+-beschikking, dan zullen de energiebedrijven die 100% ook daadwerkelijk met ingang van 2020 in acht nemen (of zo snel mogelijk hierna).
4. Als partijen uit de evaluatie concluderen dat het leveren van 100% gecertificeerde biomassa niet per 2020 haalbaar is, dan zullen de energiebedrijven in elk geval in 2020 minimaal 60% in acht nemen en zich inspannen om onverkort het ingroeipad van Artikel 4 te volgen.

1.5 Mededingingsregels

Artikel 7 van het Convenant stelt: 'De rapportage is waar relevant en toelaatbaar binnen mededingingsregels zowel per bedrijf als op sectorniveau en bevat ten minste de volgende opgave:...' Deze passage is van invloed op het detailniveau van deze rapportage. Uitwisseling van informatie kan leiden tot onwenselijk inzicht in elkaars bedrijfsstrategie en tot verminderde concurrentie.

Het detailniveau is daarom bepaald aan de hand van de volgende criteria, die relevant zijn voor benchmarks³:

- herleidbaarheid van de data naar individuele bedrijven;
- actualiteit van de data.

Gezien de verschillen tussen de energiebedrijven concluderen wij dat de informatie snel herleidbaar is, ook bij het presenteren van sommige data op sectorniveau. Dit wordt versterkt door het feit dat het aantal bedrijven in totaal drie bedraagt, terwijl een minimum van > 3 tot 5 bedrijven wordt aangeraden. Doordat de data niet ouder is dan één jaar gaat het over actuele data.

De energiebedrijven hebben vertrouwelijke detaildata aangeleverd op leveringsniveau. Wegens de bovengenoemde mededingingsregels zijn die in deze rapportage geaggregeerd weergegeven, en gebruiken we om dezelfde reden soms kwalitatieve bewoordingen (zoals 'het overgrote deel') in plaats van precieze cijfers.

³ [Maverick 2015: Pas op met uitwisseling van informatie: laatste ontwikkelingen & tips](#)

1.6 Opbouw van deze rapportage

Deze rapportage is als volgt opgebouwd:

- Hoofdstuk 2 beschrijft de eigenschappen van de biomassa ingezet in het kader van de convenant afspraken.
- Hoofdstuk 3 geeft inzicht in de naleving van de wettelijke duurzaamheidseisen.
- Hoofdstuk 4 geeft een uiteenzetting van hoe energiebedrijven naar hun mening⁴ de naleving van de bovenwettelijke eisen inzichtelijk maken.
- Hoofdstuk 5 beschrijft de voortgang van het Stimuleringsprogramma.
- de mid-term evaluatie wordt besproken in Hoofdstuk 6.
- Hoofdstuk 7 sluit vervolgens af met conclusies en aanbevelingen.

Elk hoofdstuk start met een introductie tot de relevante bepalingen uit het Convenant gevolgd door een beschrijving van de aanpak. Vervolgens volgen een beschouwing en analyse van de verkregen data en conclusies over de mate waarin door de partijen voldaan is aan de bepalingen.

De toetsing in deze rapportage vindt plaats op de in het Convenant vastgelegde afspraken. Voor de wettelijke duurzaamheidseisen wordt hierbij getoetst op de duurzaamheidseisen, zoals vastgelegd in de wet, en niet op de duurzaamheidseisen, zoals verwoord in het Convenant. Verdere nieuwe inzichten en nieuwe besluitvorming hebben sinds het verschijnen van het Convenant wel plaatsgevonden, maar zijn niet meegenomen in de toetsing en worden waar relevant voor de mid-term evaluatie alleen kwalitatief besproken in deze rapportage.

---

⁴ Er is nog geen overstemming tussen de Convenantpartijen over hoe naleving van de bovenwettelijke eisen kan worden aangetoond.

2 Biomassa-inzet

2.1 Introductie tot het Convenant

Artikel 7 van het Convenant stelt allereerst dat de rapportage inzicht moet verschaffen in verschillende kenmerken van de biomassa-inzet. Deze kenmerken worden in dit hoofdstuk besproken.

Artikel 7 - Monitoring en rapportage

'Een overzicht van percentage, het volume, de aard en de herkomst (naar land) van de biomassa die is gebruikt, waarbij onderscheid wordt gemaakt naar de categorieën zoals omschreven in Bijlage B.

Daarbij wordt ook aangegeven het gerealiseerde percentage en het volume biomassa waarvan duurzaam bosbeheer is aangetoond op perceelniveau en op het niveau van de pellet mill. Ook wordt gerapporteerd van welke certificeringssystemen gebruik is gemaakt.'

2.2 Aanpak

De kenmerken van de biomassa waren onderdeel van de vragenlijst aan de energiebedrijven, zoals opgenomen in Bijlage B en betroffen:

- naam/code levering;
- hoeveelheid (ton);
- aard van de biomassa;
- land van herkomst.

Deze velden werden per biomassacategorie uitgevraagd. Waar nodig zijn aanvullende vragen gesteld.

2.3 Inzet naar hoeveelheid

In 2019 is in totaal 826.242 ton aan biomassa ingezet voor bij- en meestook door de energiebedrijven van het Convenant. Dit is vijf maal zoveel als in 2018 en komt overeen met ongeveer 16 PJ aan biomassa-inzet (primaire energie).⁵ In het Energieakkoord uit 2013 is afgesproken dat de stimulering van biomassa in kolencentrales niet groter is dan 25 PJ aan hernieuwbare energie. De som van de elektriciteits- en warmteproductie uit de mee- en bijgestookte biomassa in 2019 bedroeg ca. 6,9 PJ, ofwel 28% van het maximum van 25 PJ.

Er hebben 97 leveringen van gesubsidieerde biomassa⁶ voor bij- en meestook plaatsgevonden in 2019. De leveringen betreffen administratieve leveringen (geleverde biomassahoeveelheden met hetzelfde land van herkomst, dezelfde biomassacategorie, etc.). Een administratieve levering kan bestaan uit meerdere fysieke leveringen. In dit

⁵ Dit betreft een ruwe eigen inschatting met aannames voor een aantal waarden. Een preciezere uitsplitsing is dan ook niet mogelijk.

⁶ Het Convenant is niet volledig duidelijk over de vraag of alleen gesubsidieerde biomassa onder het Convenant valt, maar heeft het wel over 'stimulering van biomassa' en over de SDE+-regeling. Daarom hebben wij besloten twee leveringen van ongesubsidieerde biomassa niet in de resultaten op te nemen.

rapport wordt met 'levering' een administratieve levering bedoeld. De omvang van de gemiddelde levering in 2019 was 8.518 ton. Zie Tabel 2.

Tabel 2 - Totale hoeveelheid geleverde biomassa voor bij- en meestook in kolencentrales aan Nederlandse energiebedrijven in 2019

Variabele	Hoeveelheid
Totaal geleverde biomassa in 2019 (ton)	826.242
In PJ (schatting) ⁷	6,9
Percentage t.o.v. 25 PJ	28
Aantal leveringen	97
Minimale levering (ton)	249
Maximale levering (ton)	32.638
Gemiddelde levering (ton)	8.518

Noot: De leveringen betreffen administratieve leveringen (geleverde biomassahoeveelheden met hetzelfde land van herkomst, dezelfde biomassacategorie, etc.).

2.4 Inzet naar type biomassa

De geleverde en gebruikte biomassa in 2019 voor bij- en meestook bestaat hoofdzakelijk (98,6%) uit houtpellets. Dit kunnen zowel pellets zijn van hout uit bossen (biomassacategorie 1 en 2) als pellets van resten van de houtverwerkingsindustrie of houtafval (biomassacategorie 5).

Tabel 3 laat de resultaten met betrekking tot het type biomassa (aard van de biomassa) zien.

Tabel 3 - Aard van de geleverde biomassa voor bij- en meestook aan Nederlandse energiebedrijven in 2019

Aard van de biomassa	Hoeveelheid (ton)
Pellets	814.714 (98,6%)
Diermeel	11.528 (1,4%)
Totaal	826.242

2.5 Inzet naar categorie biomassa

Van de totale inzet aan biomassa voor bij- en meestook in 2019 bestond 60 massaprocent uit biogene rest- en afvalstromen (Categorie 5), 38% uit houtige biomassa uit bosbeheereenheden kleiner dan 500 hectare (Categorie 2) en 2% uit hout uit bosenheden groter dan 500 ha (Categorie 1). De hoeveelheden en percentages zijn gepresenteerd in Tabel 4 en Figuur 1. Deze verhoudingen wijken af van de verhoudingen in 2018: toen bestond 18% uit biogene rest- en afvalstromen (Categorie 5), 25% uit Categorie 1-biomassa en 57% uit Categorie 2-biomassa.

Van de Categorie 2 biomassa was 71% afkomstig uit kleine bosenheden die op perceel-niveau zijn gecertificeerd (27% van het totaal). De subcategorie 'risico-gebaseerde werkwijze' is voor geen enkele Categorie 2-levering ingevuld. Dit is een werkwijze waarmee kleinschalige bosbeheereenheden (< 500 ha) in een specifieke regio geen individuele

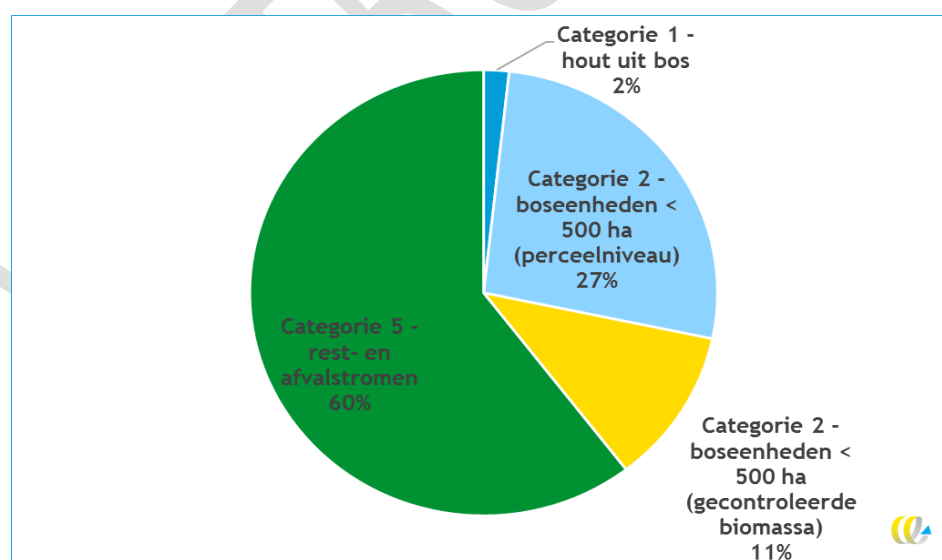
⁷ Dit betreft een ruwe eigen inschatting met aannames voor een aantal waarden. Een preciezere inschatting is dan ook niet mogelijk.

certificering of verificatie hoeven te ondergaan om aan te tonen dat de criteria voor duurzaam bosbeheer zijn nageleefd. De biomassaproductent (gewoonlijk een pellet mill) beschikt over bewijsmateriaal waaruit blijkt dat voor elk van de criteria voor duurzaam bosbeheer het (gemitigeerde resterende) risico ‘laag’ is. Echter, de risico-gebaseerde werkwijze, waarbij op het niveau van de pellet mill gecertificeerd wordt, kan wel zijn toegepast bij de gecontroleerde biomassa (RVO, 2020c). Gecontroleerde biomassa bestaat uit biomassa Categorie 1 of 2 die voldoet aan de Criteria 1.1, 3.1, 3.2, 3.3, 4.1, 4.2, 4.3, 5.1, 7.1 en 7.3 (zie Bijlage C). Voor gecontroleerde biomassa kan naleving worden aangetoond door de marktpartij die de biomassa van de bosbeheereenheid koopt op grond van een regionale risico-gebaseerde werkwijze.⁸

Tabel 4 - Hoeveelheden geleverde biomassa voor bij- en meestook aan Nederlandse energiebedrijven in 2019

Biomassacategorie	Hoeveelheid (ton)	Massapercentage
Categorie 1: Houtige biomassa uit bosbeheereenheden groter dan 500 ha	14.483	2%
Categorie 1: Houtige biomassa uit bosbeheereenheden groter dan 500 ha (gecontroleerde biomassa)	-	-
Categorie 2: Houtige biomassa uit bosbeheereenheden kleiner dan 500 ha (perceelniveau)	219.352	27%
Categorie 2: Houtige biomassa uit bosbeheereenheden kleiner dan 500 ha (risico-gebaseerde werkwijze)	-	-
Categorie 2: Houtige biomassa uit bosbeheereenheden kleiner dan 500 ha (gecontroleerde biomassa)	93.082	11%
Categorie 3: Reststromen uit natuur- en landschapsbeheer	-	-
Categorie 4: Agrarische reststromen	-	-
Categorie 5: Biogene rest- en afvalstromen	499.325	60%
Totaal	826.242	100%

Figuur 1 - Aandelen van biomassacategorieën in geleverde biomassa voor bij- en meestook aan Nederlandse energiebedrijven in 2019

⁸ Een vereiste binnen de SDE+-regeling is dat de gebruikte gecontroleerde biomassa Categorie 1 en 2 als percentage van de totale hoeveelheid biomassa Categorie 1 en 2 niet meer is dan 30% (RVO, 2020c).

2.6 Inzet naar herkomst

Tabel 5 geeft inzicht in de herkomst van de biomassa. De herkomst heeft hier betrekking op het land van herkomst waar de biomassa vandaan komt en niet op het land van verwerking. Volgens de rapportage over 2018 kwam in dat jaar alle biomassa uit Europese landen, inclusief een klein aandeel uit Nederland. In 2019 is dit veranderd: twee derde van de biomassa was afkomstig uit de EU. 14% was afkomstig uit Europese landen, die niet tot de EU behoren, hierbij hebben we ook Rusland geteld. 18% kende als herkomst Noord-Amerika en de overige 1% was afkomstig uit Zuid-Amerika.

Tabel 5 - Herkomst van de biomassa afkomstig per regio in geleverde biomassa voor bij- en meestook aan Nederlandse energiebedrijven in 2019

	Hoeveelheid biomassa (ton)	Aandeel (%) ⁹
Europa (EU)	544.501	66%
Europa (niet-EU)	119.088	14%
Noord-Amerika	152.570	18%
Zuid-Amerika	10.082	1%

⁹ Percentages zijn afgerond, daarom kan het zijn dat het totaal niet precies op 100% uit komt.

3 Duurzaamheidseisen: wettelijke eisen

3.1 Introductie tot het Convenant

Artikel 1 van het Convenant beschrijft de duurzaamheidseisen waaraan de biomassa ingezet voor bij- en meestook aan moeten voldoen. Ook wordt verwezen naar Artikel 7 met betrekking tot de jaarlijkse rapportage waarin staat hoe de energiebedrijven aan de afspraken over de duurzaamheidseisen (wettelijk en bovenwettelijk) voldoen. Dit hoofdstuk rapporteert over de mate waarin aan de wettelijke eisen is voldaan.

In het Convenant zijn de duurzaamheidseisen opgenomen in Bijlage A, maar hierna heeft nog een proces van wettelijke verankering plaatsgevonden. In deze rapportage gaan we daarom voor de duurzaamheidseisen uit van de criteria, zoals vastgelegd in de 'Regeling conformiteitsbeoordeling vaste biomassa voor energietoepassingen' en zoals ook door RVO gebruikt wordt voor de toekenning van SDE+-subsidies. Een overzicht van de wettelijke eisen is opgenomen in Bijlage C.

Artikel 1 - Duurzaamheidseisen

1. Voor de inzet van biomassa gelden de inhoudelijke duurzaamheidseisen en de criteria voor duurzaam bosbeheer, koolstofschuld, indirect landgebruik en netto CO₂-reductie en de procescriteria voor Chain of Custody en Development, Application & Management, zoals vastgelegd in Bijlage A. De bijbehorende procescriteria voor Chain-of-Custody en Development, Application & Management worden afgemaakt volgens het proces beschreven in het volgende lid.
2. Bijlage A zal met het proces worden afgemaakt en overeengekomen zoals dat staat vermeld aan het begin van deze bijlage.
3. De energiebedrijven zullen in de jaarlijkse rapportage, zoals bedoeld in Artikel 7, aantonen dat het gebruik van biomassa voldoet aan de wettelijke eisen en aan alle tussen partijen in aanvulling op de wettelijke eisen overeengekomen eisen.
4. Het aantonen van de eisen ten aanzien van duurzaam bosbeheer gebeurt via certificering. Voor de overige eisen gaat de voorkeur uit naar certificering, maar kan ook verificatie worden gebruikt indien de markt nog niet voorziet in certificeringssystemen voor deze overige eisen.
Dit is uitgewerkt in Bijlage A.
5. Als er biomassa wordt gebruikt afkomstig van kleine boseigenaren (< 500 ha) buiten Noord-Amerika of de Europese Unie³, geldt FSC- of gelijkwaardige certificering voor het aantonen van duurzaam bosbeheer. Bij gebruik van biomassa afkomstig van kleine boseigenaren (< 500 ha) uit de Europese Unie geldt waar het kan FSC of gelijkwaardige certificering voor het aantonen van duurzaam bosbeheer. Waar dit niet mogelijk is zijn de Artikelen 2, 3 en 4 van toepassing.

De Adviescommissie Duurzaamheid Biomassa voor Energietoepassingen (ADBE) adviseert de minister van EZK over de mate waarin certificeringsschema's het voldoen aan de wettelijke duurzaamheidseisen aantonen. Op basis van deze adviezen publiceert de RVO een overzicht van de goedgekeurde schema's en publiceert per schema een overzicht van welke eisen wel of niet worden afgedekt.

Relevant daarbij is dat de ADBE onderscheid heeft gemaakt tussen verschillende FSC-schema's. Niet alle FSC-schema's voldoen aan de wettelijk vastgestelde eisen voor duurzaam bosbeheer, terwijl in de teksten van het Convenant nog sprake is van 'FSC of gelijkwaardige certificeringssystemen'.

Welke duurzaamheidseisen van toepassing zijn, is ook afhankelijk van de biomassa-categorie. Dit is gepresenteerd in Tabel 6.

Tabel 6 - Geldende duurzaamheidseisen per biomassacategorie

Duurzaamheidseisen Categorie vaste biomassa	Broeikasgas- emissie	Bodem- beheer	Koolstof en verandering landgebruik	Duurzaam bosbeheer	Handelsketen- systeem
1. Houtige biomassa uit bosbeheereenheden	1.1		3.1-3.3, 4.1-4.3, 5.1	6.1-6.3, 7.1-7.5, 8.1-8.8, 9.1-9.2, 10.1-10.5, 11.1-11.2	12.1-12.6, 13.1-13.3
2. Houtige biomassa uit bosbeheereenheden kleiner dan 500 ha	1.1		3.1-3.3, 4.1-4.3	6.1-6.3, 7.1-7.5, 8.1-8.8, 9.1-9.2, 10.1-10.5, 11.1-11.2	12.1-12.6, 13.1-13.3
3. Reststromen uit natuur- en landschapsbeheer	1.1	2.1			12.1-12.6, 13.1-13.3
4. Agrarische reststromen	1.1	2.1			12.1-12.6, 13.1-13.3
5. Biogene rest- en afvalstromen	1.1				12.1-12.6, 13.1-13.3

Bron: (Rijksoverheid, 2017).

Alleen voor 2019 heeft de minister van Economische Zaken en Klimaat (EZK) -naast de op de RVO-website gepubliceerde schema's aanvullende mogelijkheden opengesteld om de duurzaamheid van de biomassa aan te tonen als basis voor de SDE+-subsidie. Reden hiervoor is dat het implementatietraject van de nieuwe wetgeving langer geduurd heeft dan voorzien. De aanvullingen hebben betrekking op de wijze van aantonen of het beschikbaar én geïmplementeerd zijn van recent goedgekeurde certificatieschema's. Om die reden mochten FSC- en PEFC-schema's, zoals in 2018 ingezet, ook in 2019 gebruikt worden om duurzaam bosbeheer aan te tonen voor de SDE+-subsidie.

Tussen de milieuorganisaties en de energiebedrijven bestaat verschil van inzicht over de wijze waarop de energiebedrijven kunnen aantonen dat biomassa aan de duurzaamheidseisen voldoet. Het standpunt van de milieuorganisaties is dat de uitzonderingsregeling geen onderdeel is van de afspraken tussen de energiebedrijven en de milieuorganisaties en dus geen onderdeel is van het Convenant. Zij volgen de tekst van het Convenant. Het standpunt van de energiebedrijven is dat zij kunnen aantonen dat aan de duurzaamheidseisen, inclusief de eisen van duurzaam bosbeheer, is voldaan door middel van certificaten van een goedgekeurd certificatieschema, waaronder de certificatieschema's vallend onder de uitzonderingsregeling, dan wel door verificatie (of combinatie van certificatie en verificatie). De energiebedrijven menen dat toetsing dient plaats te vinden op basis van het Convenant en naderhand gemaakte verdere afspraken. Dit verschil van inzicht is onderdeel van een lopende geschillenprocedure.

De toetsing in dit hoofdstuk (en in deze gehele rapportage) baseert zich op de tekst van het Convenant: niet zozeer omdat CE Delft één van de standpunten deelt, maar omdat dit de opdracht is die CE Delft heeft meegekregen. Daarmee houdt de toets in deze rapportage geen rekening met de uitzonderingsregeling, die door de minister van Economische zaken en Klimaat (EZK) is vastgesteld. Op deze uitzonderingsregeling wordt wel verder ingegaan bij de mid-term evaluatie in Hoofdstuk 6, omdat deze regeling relevant is voor de haalbaarheid van het minimumgroeipad en ambitiepad.

3.2 Aanpak/methodiek

Aan de hand van de jaarlijkse uitvraag van RVO is een vragenlijst aan de energiebedrijven opgesteld. Deze vragenlijst is opgenomen in Bijlage B. Deze vragenlijst vroeg om informatie per levering, inclusief de daarbij behorende bewijsstukken. Waar nodig zijn aanvullende vragen gesteld.

Met behulp van de overzichten van de verschillende certificeringsschema's (RVO, 2020a) is gecontroleerd of met de in de enquêtedata aangegeven schema's de wettelijke eisen worden afgedekt.

In dit hoofdstuk worden de resultaten van deze analyse per onderwerp besproken.

3.3 Broeikasgasemissie

Eis 1.1 betreft de jaargemiddelde broeikasgas-emissiereductie als gevolg van de bij- en meestook van biomassa. Naleving van deze eis kan alleen door middel van verificatie worden aangetoond.¹⁰

De volledige beschrijving van Eis 1.1 is als volgt (Rijksoverheid, 2017):

“De berekende reductie van CO₂-eq.-uitstoot is gemiddeld over een jaar minimaal 70% ten opzichte van de EU-referentiewaarde. De gemiddelde uitstoot van CO₂-eq. bedraagt maximaal 56 g CO₂-eq./MJ voor elektriciteit en 24 g CO₂-eq./MJ voor warmte. Geen enkele levering van biomassa leidt tot een uitstoot boven de waarde van 74 g CO₂-eq./MJ voor elektriciteit en 32 g CO₂-eq./MJ voor warmte. De berekende maximale CO₂-eq.-uitstoot is gebaseerd op de meest recente publicatie van de Europese Commissie betreffende duurzaamheidscriteria voor biomassa en verstrekte referentiewaarden voor fossiele brandstoffen.”

De energiebedrijven hebben de verificatieverklaringen aangeleverd, waaruit blijkt dat alle energiebedrijven aan Eis 1.1 hebben voldaan. Op het moment van schrijven ontbrak de formele accordering van RVO nog.

3.4 Bodembeheer

De wettelijke duurzaamheidseisen met betrekking tot bodembeheer zijn alleen van toepassing op biomassacategorieën 3 en 4 (reststromen uit natuur- en landschapsbeheer en agrarische reststromen). De energiebedrijven hebben in 2019 geen biomassa bij- of meegestookt die tot één van deze categorieën behoort.

3.5 Koolstof en verandering in landgebruik

In Tabel 7 wordt het RVO-overzicht van goedgekeurde certificeringsschema's gepresenteerd voor de eisen die vallen onder het thema koolstof en verandering in landgebruik. Eisen die door een specifiek schema (in combinatie met een duurzaamheidsclaim) worden afgedekt zijn groen gekleurd; eisen waarvoor geen goedkeuring is aangevraagd en/of ontvangen zijn oranje gekleurd.

¹⁰ Met het Better Biomass-certificaat kunnen wel de broeikasgasemissie(deel)eisen over individuele leveringen worden aangetoond, maar niet de (deel)eisen over de gemiddelde uitstoot (RVO, 2020a).

Tabel 7 - Goedgekeurde duurzaamheidscriteria per biomassacategorie voor koolstof en landgebruik, voor relevante schema's (gebaseerd op RVO, 2020a)

	Thema	Categorie 1 en 2 duurzame biomassa				Categorie 1 en 2 gecontroleerde biomassa	
		FSC*	FSC (VS)	SBP	SBP ID2D	FSC	SBP (incl. ID2D)
Eis	Claim	FSC 100%	FSC 100%	SBP compliant	NL SDE compliant	FSC Controlled wood	NL SDE controlled
3.1	Geen gebruik van gedraineerd land dat op 1 jan. 2008 veengebied was						
3.2	Geen gebruik van wetlands die na 1 jan. 2008 zijn omgezet						
3.3	Geen gebruik van houtplantages die na 31 dec. 1997 zijn aangelegd door kap van natuurlijke bossen						
4.1	Bosbeheer met behoud of vergroting van koolstofvoorraden						
4.2	Geen gebruik van boomstronken						
4.3	Minder dan 50% van de jaarlijkse rondhoutproductie wordt gebruikt voor energieopwekking						
5.1	Bij energieteelt aangelegd na 1 jan. 2008 is er een laag risico van indirecte verandering van landgebruik						

Groen: Duurzaamheidseis waarvoor het certificatieschema is goedgekeurd.

Oranje: Duurzaamheidseis waarvoor geen goedkeuring is aangevraagd en/of ontvangen.

*: De dekking van FSC geldt voor "alle landen en regio's met P&C V5 FSC goedgekeurde en in werking getreden National en Regional Forest Stewardship Standards" (RVO, 2020a).

In 2019 hebben de energiebedrijven de duurzaamheidseisen met betrekking tot koolstof en verandering in landgebruik aangetoond door middel van de volgende schema's: FSC, PEFC en SBP. Het PEFC-schema is niet opgenomen in het RVO-overzicht van goedgekeurde schema's. Daarnaast kwamen leveringen in 2019 met FSC-certificering ook uit landen die niet zijn opgenomen in de FSC-V5-landenlijst, wat betekent dat hout uit deze landen in principe ook niet is goedgekeurd. De wettelijke eisen voor koolstof en verandering van landgebruik zijn in 2019 voor 87% afgedekt conform het RVO-overzicht van afdekking van de eisen. Dit percentage heeft betrekking op de absolute hoeveelheid biomassa van Categorie 1 en 2, oftewel op 40% van de biomassa. Deze conclusie impliceert ook niet dat de overige 13% niet duurzaam zou zijn. Ruim de helft van deze 13% bestond uit FSC-gecertificeerde biomassa, welke nog niet formeel is goedgekeurd, omdat de herkomstlanden (nog) niet op de FSC-V5-landenlijst voorkomen.

3.6 Duurzaam bosbeheer

Het aantonen van eisen ten aanzien van duurzaam bosbeheer behoort volgens het Convenant met certificering te geschieden. Tussen de Convenantpartijen bestaat hierover overigens geen overeenstemming. Dit verschil van mening maakt onderdeel uit van de tussen de Convenantpartijen lopende geschillenprocedure.

In Tabel 8 wordt het RVO-overzicht van goedgekeurde certificeringsschema's gepresenteerd voor de eisen die vallen onder het thema duurzaam bosbeheer. Eisen die door een specifiek schema (in combinatie met een duurzaamheidsclaim) worden afgedekt zijn groen gekleurd; eisen waarvoor geen goedkeuring is aangevraagd en/of ontvangen zijn oranje gekleurd. De eisen die niet van toepassing zijn op de biomassacategorie zijn wit.

Tabel 8 - Goedgekeurde duurzaamheidscriteria per biomassacategorie voor duurzaam bosbeheer, voor relevante schema's (gebaseerd op RVO, 2020a)

	Thema	Categorie 1 en 2 duurzame biomassa				Categorie 1 en 2 Gecontroleerde biomassa	
		FSC*	FSC (VS)	SBP	SBP ID2D	FSC	SBP (incl. ID2D)
Eis	Claim	FSC 100%	FSC 100%	SBP compliant	NL SDE compliant	FSC Controlled wood	NL SDE controlled
6.1	De bosbeheerder heeft het juridisch gebruiksrecht van het bos						
6.2	De bosbeheerder betaalt geldende belastingen en royalty's						
6.3	Anticorruptiewetgeving wordt nageleefd						
7.1	Bescherming van terreinen met waardevolle biodiversiteit, ecosystemen en culturele waarden						
7.2	Maatregelen ter bescherming van bedreigde planten- en diersoorten zijn genomen						
7.3	Geen conversie van bossen binnen de bosbeheereenheid naar ander grondgebruik						

		Categorie 1 en 2 duurzame biomassa				Categorie 1 en 2 Gecontroleerde biomassa	
	Thema	FSC*	FSC (VS)	SBP	SBP ID2D	FSC	SBP (incl. ID2D)
Eis	Claim	FSC 100%	FSC 100%	SBP compliant	NL SDE compliant	FSC Controlled wood	NL SDE controlled
7.4	Houtplantages: gebruik van inheemse soorten en een deel moet weer natuurlijk bos kunnen worden						
7.5	Andere bosproducten dan hout worden gereguleerd ter bescherming van de biodiversiteit						
8.1	Behoud en verbetering van de bodemkwaliteit van de bosbeheereenheid						
8.2	Behoud en verbetering van de waterbalans en - kwaliteit van grond - en oppervlaktewater						
8.3	Behoud van ecologische cycli, incl. koolstof- en nutriëntenkringlopen						
8.4	Toepassing van reduced impact logging						
8.5	Goede veiligheidsmaatregelen bij gebruik van branden t.b.v. beheerdoelstellingen						
8.6	Voorkomen en beheersen van ziekten en plagen die de natuur bedreigen						
8.7	Chemicaliën worden enkel gebruikt bij gebrek aan duurzame alternatieven						
8.8	Voorkomen en verzamelen van anorganisch afval en zwerfvuil						
9.1	Behoud van de productiecapaciteit van ieder bostype in de bosbeheereenheid						
9.2	Bescherming tegen illegale exploitatie van hout en andere bosproducten en andere illegale activiteiten						
10.1	Vastlegging en opvolging van een bosbeheerplan						
10.2	Het bosbeheerplan bevat ecologische doelen, de toelaatbare kap per bostype en een begroting						
10.3	Essentiële elementen voor het bosbeheer zijn op kaarten aangegeven						
10.4	Monitoring van de uitvoering van het bosbeheerplan en evaluatie van de ecologische effecten						
10.5	Vakbekwame medewerkers voeren het bosbeheer uit						
11.1	Beheer in groep- of regioverband staat onder leiding van een zelfstandige juridische entiteit						

		Categorie 1 en 2 duurzame biomassa				Categorie 1 en 2 Gecontroleerde biomassa	
	Thema	FSC*	FSC (VS)	SBP	SBP ID2D	FSC	SBP (incl. ID2D)
Eis	Claim	FSC 100%	FSC 100%	SBP compliant	NL SDE compliant	FSC Controlled wood	NL SDE controlled
11.2	Een groep- of regioverband voldoet aan de eisen voor duurzaam bosbeheer. Alle leden voldoen ook hieraan						

Groen: Duurzaamheidseis waarvoor het certificatieschema is goedgekeurd. Oranje: Duurzaamheidseis waarvoor geen goedkeuring is aangevraagd en/of ontvangen. Wit: niet van toepassing.

*: De dekking van FSC voor deze duurzaamheidseisen geldt voor “alle landen en regio’s met P&C V5 FSC goedgekeurde en in werking getreden National en Regional Forest Stewardship Standards” (RVO, 2020a).

Deze resultaten zijn identiek aan die voor koolstof en verandering in landgebruik (zie de vorige paragraaf). In 2019 hebben de energiebedrijven de duurzaamheidseisen met betrekking tot duurzaam bosbeheer aangetoond door middel van de volgende schema’s: FSC, PEFC en SBP. De wettelijke eisen voor duurzaam bosbeheer werden voor 87% afgedekt conform het RVO-overzicht van afdekking van de eisen. Dit percentage heeft betrekking op de absolute hoeveelheid biomassa van Categorie 1 en 2, oftewel op 40% van de biomassa. Deze conclusie impliceert ook niet dat de overige 13% niet duurzaam zou zijn. Ruim de helft van deze 13% bestond uit FSC-gecertificeerde biomassa, welke nog niet formeel is goedgekeurd, omdat de herkomstlanden (nog) niet op de FSC-V5-landenlijst voorkomen.

3.7 Handelsketensysteem

In Tabel 9 wordt het RVO-overzicht van goedgekeurde certificeringsschema’s gepresenteerd voor de eisen die vallen onder het thema ‘handelsketensysteem’. Eisen die door een specifiek schema (in combinatie met een duurzaamheidsclaim) worden afgedekt zijn groen gekleurd; eisen waarvoor geen goedkeuring is aangevraagd en/of ontvangen zijn oranje gekleurd.

Tabel 9 - Goedgekeurde duurzaamheidscriteria per biomassacategorie voor het handelsketensysteem, voor relevante schema’s (gebaseerd op RVO, 2020a)

		Categorie 1 en 2 duurzame biomassa				Categorie 1 en 2 Gecontroleerde biomassa			Categorie 5			
		Better Biomass	SBP	SBP ID2D	GGL	GGL	SBP (incl. ID2D)	Better Biomass	GGL	SBP ID2D	SBP incl. ID5D	
Eis		Better biomass certified	SBP compliant	NL SDE compliant	GGL certified	GGL controlled	NL SDE controlled	Better Biomass certified	GGL certified	NL SDE compliant	SBP compliant	
12.1	Iedere schakel heeft een kwaliteitsmanagementsysteem											
12.2	Iedere schakel heeft broeikasgasuitstootdata											

		Categorie 1 en 2 duurzame biomassa				Categorie 1 en 2 Gecontroleerde biomassa			Categorie 5			
		Better Biomass	SBP	SBP ID2D	GGL	GGL	SBP (incl. ID2D)	Better Biomass	GGL	SBP ID2D	SBP incl. ID5D	
Eis		Better biomass certified	SBP compliant	NL SDE compliant	GGL certified	GGL controlled	NL SDE controlled	Better Biomass certified	GGL certified	NL SDE compliant	SBP compliant	
	gebaseerd op de meest recente EC-publicatie											
12.3	ledere schakel bewaart minimaal vijf jaar de documentatie m.b.t. naleving van duurzaamheidseisen											
12.4	ledere schakel registreert per levering biomassa de hoeveelheden en de duurzaamheidsinformatie											
12.5	Bij mengen en splitsen van leveringen gebruikt een schakel een massabalans											
12.6	Bij mengen wordt gecontroleerde biomassa als zodanig op de massabalans onderscheiden											
13.1	Een groep wordt geleid door een juridische entiteit, welke beschikt over een managementsysteem											
13.2	De groep werkt conform eisen 12.1 t/m 12.6 en ieder groepslid voldoet aan deze eisen											
13.3	De groepsleiding heeft een registratiesysteem met daarin o.a. de leveringen per groepslid											

Groen: Duurzaamheidseis waarvoor het certificatieschema is goedgekeurd. Oranje: Duurzaamheidseis waarvoor geen goedkeuring is aangevraagd en/of ontvangen. Wit: niet van toepassing.

De eisen voor het handelsketensysteem zijn van toepassing op alle biomassacategorieën, met uitzondering van Eis 12.6, welke specifiek voor gecontroleerde biomassa (Categorie 1 en 2) geldt. Voor het afdekken van de wettelijke duurzaamheidseisen met betrekking tot het handelsketensysteem voor de biomassaleveringen in 2019 is gebruik gemaakt van SBP, GGL, Better Biomass en in beperkte mate verificatie. Alle eisen werden afgedekt.

3.8 Conclusie: Mate waarin aan de wettelijke duurzaamheidseisen is voldaan

Samengevat werd er op de volgende manier aan de wettelijke duurzaamheidseisen voldaan:

- **Broeikasgasemissiereducties:** de energiebedrijven hebben middels verificatieverklaringen aangetoond aan Eis 1.1 voldaan te hebben.
- **Bodembeheer:** De wettelijke duurzaamheidseisen met betrekking tot bodembeheer zijn alleen van toepassing op biomassacategorieën 3 en 4 (reststromen uit natuur- en landschapsbeheer en agrarische reststromen). Deze categorieën werden niet ingezet in 2019.

Koolstof en verandering in landgebruik en duurzaam bosbeheer: In 2019 hebben de energiebedrijven de duurzaamheidseisen met betrekking tot koolstof en verandering in landgebruik aangetoond door middel van de volgende schema's: FSC, PEFC, en SBP. In 2019 werd bijna volledig voldaan aan de wettelijke afspraken uit het Convenant. Alleen de wettelijke eisen rond koolstof en verandering in landgebruik en duurzaam bosbeheer werden voor 87% aangetoond conform het RVO-overzicht van afdekking van de eisen. Dit percentage heeft betrekking op de absolute hoeveelheid biomassa van Categorie 1 en 2, oftewel op 40% van de biomassa. Deze conclusie impliceert ook niet dat de overige 13% niet duurzaam zou zijn. Ruim de helft van deze 13% bestond uit FSC-gecertificeerde biomassa, welke nog niet formeel is goedgekeurd, omdat de herkomstlanden (nog) niet op de FSC-V5-landenlijst voorkomen.

- **Handelsketensysteem:** De eisen voor het handelsketensysteem zijn van toepassing op alle biomassacategorieën, met uitzondering van Eis 12.6, welke specifiek voor gecontroleerde biomassa (Categorie 1 en 2) geldt. Voor het afdekken van de wettelijke duurzaamheidseisen met betrekking tot het handelsketensysteem voor de biomassaleveringen in 2019 is gebruik gemaakt van SBP, GGL, Better Biomass en in beperkte mate verificatie. Alle eisen worden afgedekt.

4 Duurzaamheidseisen: bovenwettelijke eisen

4.1 Introductie tot het Convenant

Naast de wettelijke eisen kent het Convenant ook afspraken over zogenoemde bovenwettelijke eisen. De bovenwettelijke eisen hebben betrekking op:

- de lokale economie;
- sociale aspecten;
- genetisch gemodificeerde organismen;
- bestaan en inhoud van een managementplan;
- en de Chain of Custody.

De volledige lijst met bovenwettelijke eisen is opgenomen in Bijlage C.

Het Convenant verlangt twee dingen met betrekking tot de bovenwettelijke eisen:

- dat de energiebedrijven informatie aanleveren over de naleving van de bovenwettelijke duurzaamheidseisen;
- dat de wijze waarop de naleving wordt aangetoond uiteengezet wordt.

Over dit tweede punt kan niet gerapporteerd worden en kunnen er ook geen uitspraken over de mate van naleving gedaan worden. De Convenantpartijen hebben namelijk nog geen overeenstemming over de manier waarop kan worden aangetoond dat wordt voldaan aan de bovenwettelijke eisen. Voor de naleving van de bovenwettelijke eisen bestaat daarom momenteel nog geen door alle partijen geaccordeerde beoordelingsmethodiek en -procedure, zoals deze wel bestaat voor de wettelijke criteria. Het Convenant verlangt middels Artikel 7 een uiteenzetting van de wijze waarop deze eisen worden aangetoond.

Dit hoofdstuk beschrijft daarom alleen het eerste punt.

Artikel 7 - Monitoring en rapportage

1. De onafhankelijke partij rapporteert jaarlijks in de maand maart aan de partijen van het convenant en aan de voorzitter van de Borgingscommissie van het Energieakkoord over de geleverde inspanningen en bereikte resultaten. De rapportage is waar relevant en toelaatbaar binnen mededingingsregels zowel per bedrijf als op sectorniveau en bevat ten minste de volgende opgave:
  - ....
  - Een uiteenzetting van de wijze waarop het naleven van de bovenwettelijke duurzaamheidseisen wordt aangetoond en de niet per certificering aangetoonde eisen via verificatie.

4.2 Aanpak

De vragenlijst aan de energiebedrijven (Bijlage A) vroeg de energiebedrijven om – naar hun mening – afdekkende bewijsstukken voor de bovenwettelijke eisen. Ook was er de mogelijkheid om hier een toelichting op te geven. Waar nodig zijn aanvullende vragen gesteld aan de energiebedrijven.

Door het ontbreken van een beoordelingsmethodiek bestaat de analyse in dit onderzoek alleen uit 'een uiteenzetting van de wijze waarop het naleven van de bovenwettelijke duurzaamheidseisen wordt aangetoond en de niet per certificering aangetoonde eisen via verificatie'. Deze rapportage doet geen uitspraken over de mate waarin aan de bovenwettelijke eisen is voldaan omdat de Convenantpartijen geen overeenstemming hebben over de manier waarop conformiteit kan worden aangetoond.

4.3 Bewijslast/resultaatanalyse

Van de energiebedrijven met biomassaleveringen van Categorie 1 en/of 2 is een beoordelingsrapport ontvangen, uitgevoerd door een partij behorende tot een CBI, waarbij de rapporten gericht waren op de landen van herkomst. In dat rapport wordt geconcludeerd dat met de PEFC- en FSC-schema's alle bovenwettelijke eisen worden afgedekt. Omdat het SBP-schema ook gebruik maakt van de PEFC- en FSC-schema's om de duurzaamheid van de biomassa aan te tonen¹¹, betekent dit dat alle geleverde Categorie 1- en Categorie 2-biomassa in 2019 naar opinie van de energiebedrijven voldeed aan de bovenwettelijke eisen. Omdat er zoals beschreven geen door alle Convenantpartijen geaccepteerde methodiek is om conformiteit aan te tonen kunnen we hier geen verdere conclusies aan verbinden.

¹¹ Met SBP worden geen boseigenaren gecertificeerd. In plaats daarvan erkent SBP gevestigde certificeringsschema's zoals FSC, PEFC en SFI en bouwt het hierop voort (SBP, 2018).

5 Stimuleringsprogramma

5.1 Introductie tot het Convenant

Artikel 5 van het Convenant schrijft voor dat een stimuleringsprogramma moet worden opgesteld om de groeipaden, zoals vastgelegd in Artikel 3 en 4, te realiseren. Het gaat hierbij specifiek om tot het niveau van 100% FSC-certificering (of gelijkwaardig) te komen, waarbij in het Convenant is voorzien dat daarvoor een ingroei nodig is van het aandeel gecertificeerde biomassa afkomstig van kleine boseigenaren. De groeipaden worden uitgebreider toegelicht in Hoofdstuk 6. Ter invulling van Artikel 5 is de Stichting Dutch Biomass Certification (DBC) opgezet. De energiebedrijven zorgen hierbij conform Artikel 11 voor voldoende financiering. Mochten bepaalde streefwaardes van de ingroeipaden niet gerealiseerd worden dan schrijven de bepalingen van Artikel 12 voor op welke manier het stimuleringsprogramma financieel geïntensiveerd dient te worden.

Artikel 5 - Opzetten stimuleringsprogramma

1. In 2015 wordt een realistisch stimuleringsprogramma opgesteld dat als doel heeft de in Artikel 3 beschreven ambitie en het in Artikel 4 genoemde ingroeipad te realiseren.
2. Energiebedrijven keuren dit stimuleringsprogramma goed en leggen het voor aan de milieuorganisaties ter instemming.
3. Het stimuleringsprogramma wordt opgezet en uitgevoerd door de stichting zoals bedoeld in Artikel 9 in samenwerking met de energiebedrijven.

Ook de milieuorganisaties hebben in het Convenant een rol bij het stimuleringsprogramma, zij het een begeleidende rol bij de opzet en inhoudelijke vormgeving. Deze rol is omschreven in Artikel 10 van het Convenant.

Artikel 10 - Overige rollen van de milieuorganisaties

1. De milieuorganisaties hebben een begeleidende rol bij het opzetten en inhoudelijk vormgeven van het stimuleringsprogramma.
2. De milieuorganisaties zullen zich inzetten voor actieve ondersteuning en promotie van het stimuleringsprogramma, mits zij hebben ingestemd met dit programma.
3. Een delegatie van de milieuorganisaties zal jaarlijks met de energiebedrijven de voortgang bespreken en waar nodig adviezen geven voor aanvullende acties of verbetering van het stimuleringsprogramma.

De eisen met betrekking tot de monitoring van en (jaar)rapportage over de voortgang van het stimuleringsprogramma zijn vastgelegd in Artikel 7, zoals hier ook opgenomen.

Stimuleringsprogramma - Artikel 7

- Hoeveel kleine boseigenaren (met bijbehorend areaal) zijn benaderd voor deelname aan het certificeringsprogramma?
- Hoeveel trainingen, begeleidingsactiviteiten en andere stimuleringsactiviteiten zijn georganiseerd?
- Hoeveel kleine boseigenaren zijn gecertificeerd sinds de start van het stimuleringsprogramma?
- Een overzicht van organisaties en deskundigen die zijn betrokken bij de uitvoering van het Stimuleringsprogramma.

5.2 Aanpak/methodiek

Om aan de rapportage- en monitoringseisen te voldoen is een vragenlijst opgesteld en opgestuurd aan de DBC. Deze vragenlijst is opgenomen in Bijlage E. De DBC heeft hiertoe relevante stukken opgestuurd, die zoveel mogelijk antwoord gaven op deze vragen. Niet alle vragen bleken even van toepassing door de type activiteiten. Zo was de vragenlijst sterk gericht op directe acties gericht op kleine boseigenaren, terwijl de activiteiten in de praktijk anders van aard waren. Naar aanleiding van de vragenlijst is er telefonisch contact met de DBC geweest.

Gezien het Convenant ook een rol beschrijft voor de NGO's bij het stimuleringsprogramma, heeft een interview plaatsgevonden met dhr. Peter de Jong van Natuur & Milieu. De interviewvragen zijn opgenomen in Bijlage F. Het dient gezegd te worden dat alleen Stichting Natuur & Milieu benaderd is als contact namens alle organisaties.

5.3 Resultaten uitvraag stimuleringsprogramma

Opzet van het stimuleringsprogramma

Het stimuleringsprogramma kent een opzet op basis van zes modules met verschillende doelstellingen. Deze modules zijn weergegeven in Tabel 10.

Tabel 10 - Opzet van het stimuleringsprogramma (public summary DBC Stimulation Program 2019-2023, 27 juni 2019)

Module	Hoofddoelstelling
Betrokkenheid kleine boseigenaren	Bewustzijn onder kleine boseigenaren vergroten rond duurzaam bosbeheerpraktijken, bos- en biodiversiteitsbehoud en certificering
Certificering van kleine boseigenaren	Het versnellen van certificering van kleine boseigenaren
Groepsmanagementcertificering	Het versnellen van certificering in hoofdgebieden
Gebruik van goedgekeurde certificeringsschema's	Het faciliteren van gecoördineerde gebruik van CoC-schema's om volledige naleving van de duurzaamheidseisen te garanderen
Stakeholderbijeenkomst	Het organiseren van multi-stakeholderbijeenkomsten
Gedeelde kennisbasis	Creëren van wederzijds begrip onder stakeholders in NL en de VS en het verbeteren van de effectiviteit van de interacties tussen deze stakeholders

Het Convenant vraagt te rapporteren over de volgende indicatoren:

Aantal benaderde kleine boseigenaren voor deelname aan het certificeringsprogramma

In 2019 werd het volgend aantal kleine boseigenaren benaderd binnen het stimuleringsprogramma:

- 60 kleine boseigenaren zijn in de staat Georgia benaderd voor deelname aan een groepsmanagementprogramma;
- 147 kleine boseigenaren in de staten Arkansas, Georgia en South Carolina zijn benaderd over actief bosbeheer in het algemeen en certificering in het bijzonder.

Het aantal benaderde kleine boseigenaren in de staat Georgia is ongeveer gelijk aan het aantal in 2018. In 2019 werden naast 50-75 kleine boseigenaren in de staat Georgia ook

19.220 kleine boseigenaren in de staten Alabama en Florida (VS) benaderd. Deze aantallen kunnen niet vergeleken worden met de aantallen in 2018 vanwege de verschillende vormen van benadering.

Georganiseerde stimuleringsactiviteiten

Binnen het stimuleringsprogramma organiseerde DBC in 2019 de volgende stimuleringsactiviteiten:

- drie workshops met State Tree Farm-commissies in Arkansas, Georgia en South Carolina om oorzaken en oplossingen voor achterstanden van kleine boseigenaren wachtend op certificering te identificeren (AFF 2019-project);
- drie trainingen voor in totaal 45 boswachters en certificeringsinspecteurs om hen in staat te stellen certificering te versnellen (AFF 2019, Project);
- vergaderingen van belanghebbenden in Arkansas en South Carolina om inzicht te geven in de ontwikkeling van LMP, uitdagingen aan te pakken en voortgang te volgen (AFF 2019-project);
- creëren en verspreiden van factsheets aan bosbouwadviseurs en kleine landeigenaren voor gebruik bij het bereiken van landeigenaren (SFI Project);
- DBC en SDE+-beleidsworkshop;
- veldtoer met betrekking tot kleine boseigenaren en duurzaam bosbeheer;
- partnerbetrokkenheid en marktonderzoek om de lokale parameters en behoeften voor een succesvolle inzet van een WoodsCamp-campagne (AFF 2019-project) te beoordelen.

Ter voorbereiding op de toekomstige activiteiten heeft de DBC een tenderprocedure uitgezet voor het contracteren van certificeringsinstanties om het stimuleringsprogramma in de periode 2019-2023 te implementeren. Dit heeft geleid tot een contract met de American Forest Foundation (AFF), startend in januari 2020.

Gecertificeerde kleine boseigenaren

Tabel 11 geeft de ontwikkeling in het aantal gecertificeerde kleine boseigenaren en bijbehorend areaal weer sinds de start van het stimuleringsprogramma. In 2019 is een toename van 15.864 hectare gerealiseerd door 121 kleine boseigenaren te certificeren.

Tabel 11 - Ontwikkeling aantal gecertificeerde kleine boseigenaren en areaal sinds de start van het stimuleringsprogramma

	2018	2019	Vershil t.o.v. 2018
Totaal areaal (hectare)	28.306	44.170	15.864
Aantal kleine boseigenaren	234	355	121

Betrokken organisaties en deskundigen

De volgende organisaties en deskundigen waren in 2019 betrokken bij de activiteiten van het stimuleringsprogramma:

- Pelletproducenten, eigenaren en nutsbedrijven van certificatieschema's, overheidsinstanties door middel van deelname aan een DBC- en SDE+-beleidsworkshop (Washington DC) en een veldbezoek rond duurzaam bosbeheer en kleine boseigenaren in de staat Virginia, april 2019.
- American Forest Foundation (AFF) en Sustainable Forestry Initiative (SFI) – Uitvoering van twee initiële projecten in het kader van het stimuleringsprogramma ter bevordering van duurzaamheidscertificering bij kleine boseigenaars (SFO's). AFF en SFI zijn, volgens de DBC, twee zeer gerenommeerde en toonaangevende organisaties op het gebied van

behoud van biodiversiteit, behoud van familiebosbezitters en certificering van bosduurzaamheid.

- Bosbouwadviseurs en State Tree Farm-commissies, die directe interacties en vertrouwde relaties hebben met kleine boseigenaren om het bereik van landeigenaren te ondersteunen.

Over het algemeen laat deze lijst geen grote veranderingen zien ten opzichte van 2018.

Andere zaken

Sinds 2019 woont een onafhankelijke waarnemer de bestuursvergaderingen van de DBC bij om toe te zien op de naleving van vastgelegde procedures, waaronder de naleving van de anti-trust regels.

In 2019 hield de DBC ook de Nederlandstalige en Engelstalige website bij door het publiceren van publieke samenvattingen van de bestuursvergadering. Ook werden de uitkomsten van het stimuleringsprogramma op de website gepubliceerd.

Rol milieuorganisaties

We hebben met de heer Peter de Jong van Natuur en Milieu (N&M) gesproken over de betrokkenheid van N&M bij het stimuleringsprogramma zoals dat door de DBC is opgezet, zoals staat benoemd in Artikelen 9 en 10 van het Convenant. Op grond van dat gesprek constateren wij dat de NGO's die het Convenant in 2015 ondertekend hebben er voor gekozen hebben om niet actief betrokken te zijn bij het stimuleringsprogramma of bij de uitvoering daarvan. De ontwikkelingen rond het stimuleringsprogramma worden door de NGO's niet actief gevolgd. Hiervoor is initieel gekozen vanwege de lopende geschillen-procedure omtrent zaagsel. Daarna heeft Natuur & Milieu andere prioriteitskeuzes gemaakt om hun capaciteit op in te zetten. Om die reden (i.e. geen prioriteit) is ook de bestuurszetel (zie Artikel 9) in de DBC op dit moment niet ingevuld. De NGO's hebben onderling contact over het Convenant.

Gevraagd naar de komende periode wijst N&M op de veranderde situatie rond bij/meestook van houtpellets in Nederlandse kolencentrales sinds het sluiten van het Convenant in 2015, en acht een pas op de plaats op dit moment logischer dan een eventuele intensivering van het stimuleringsprogramma.

Ook de DBC geeft aan dat de milieuorganisaties in april 2017 hebben aangegeven om hun bijdrage aan het stimuleringsprogramma 'on hold' te zetten en geen goedkeuring aan het programma te geven in afwachting van de uitkomst van het geschil over het gebruik van zaagsel. Energiebedrijven hebben de NGO's in 2017 laten weten ook zonder de NGO's door te gaan met het stimuleringsprogramma. Deze situatie is in 2019 gecontinueerd.

Toekomstplannen programma

Nadat er eind 2018 meer duidelijkheid over certificeringssystemen is gekomen vanuit de Nederlandse overheid, heeft de DBC het stimuleringsprogramma in 2019 kunnen versnellen. Zo is in 2019 in aanvulling op de al eerdergenoemde activiteiten een meerjarenplan aangenomen voor 2019-2023. Dit stimuleringsprogramma voor 2019-2023 bestaat uit drie werkstromen om de doelen te bereiken, zoals die ook al eerder centraal stonden:

- het promoten van certificering van kleine boseigenaren;
- implementatie van certificeringsschema's;
- het bereiken van stakeholders en kennisdeling.

De American Forest Foundation (AFF) is door de DBC gecontracteerd als partij om de komende drie jaar invulling te geven aan de uitvoering en implementatie van het stimuleringsprogramma. Dit betreft grofweg de volgende werkpakketten, zoals ook op de website van de DBC vermeld is:

- ‘1. Het ontwikkelen en uitrollen van technologieën en hulpmiddelen om kleine boseigenaren te ondersteunen in duurzaam bosbeheer en certificering.
2. Het uitwerken van een risico-gebaseerde benadering (RBA) voor een duurzaamheidsrisico analyse, verificatie en mitigatie, conform het Nederlandse “Verificatie Protocol” om de levering van duurzame biomassa door kleine boseigenaren mogelijk te maken.’

Het valt op dat het toekomstige programma 2019-2023 inzet op zowel de risico-gebaseerde aanpak als op certificering, terwijl het Convenant inzet op certificering en het stimuleringsprogramma zoals beschreven in Artikel 5 daar voor bedoeld is. De DBC geeft aan dat beide aanpakken zowel complementair als gelijktijdig kunnen zijn. Wanneer dit het geval is kan het programma bijdragen aan de doelstellingen van het Convenant en kan dit mogelijk een versterkend hebben. Aan de andere kant, is inzet op de risico-gebaseerde aanpak geen onderdeel van de convenant afspraken en dient onzes inziens daarom wel gemonitord te worden of de focus voldoende op de afspraken van het Convenant gericht blijft.

5.4 Conclusies met betrekking tot het Stimuleringsprogramma en mogelijke intensivering

Het lijkt op dit moment niet zinvol om het stimuleringsprogramma te intensiveren bovenop de hierboven genoemde reeds door de DBC in gang gezette acties. Hier zien we verschillende redenen voor:

Het stimuleringsprogramma is ten opzichte van het beeld ten tijde van het sluiten van het Convenant in 2015 langzaam op gang gekomen door onder andere vertraging met betrekking tot de goedkeuring van systemen door de Nederlandse overheid. Nadat daarover meer duidelijkheid is gekomen is meer ingezet op de al voorgenomen activiteiten. 2019 laat ten opzichte van 2018 eenzelfde voortgang van het stimuleringsprogramma zien. Daarnaast laat het stimuleringsprogramma voor 2019-2023 zien dat er al concrete invulling wordt gegeven aan de komende jaren. Na bestudering van dit programma zien we momenteel geen aanleiding voor intensivering op de korte termijn. Jaarlijkse monitoring moet aantonen of de resultaten, die hiermee behaald worden, voldoende zijn.

Daarnaast is een andere ontwikkeling van belang. Zoals vermeld in Sectie 2.6, is de herkomst van biomassa divers en in 2019 voor een groot gedeelte niet afkomstig uit Noord-Amerika. De vraag is of bij een mogelijke intensivering of verdere uitwerking van het stimuleringsprogramma meer biomassa uit deze regio afkomstig zal zijn, maar zolang energiebedrijven vooral biomassa uit andere regio's halen heeft verdere intensivering geen direct nut voor het beoogde ambitiepad van FSC-gecertificeerde – of gelijkwaardige – biomassa. De directe link tussen het stimuleringsprogramma en het minimale ingroeipad en ambitiepad is indirect en mogelijk beperkt. Mogelijk verandert dit in de toekomst weer.

6 Mid-term evaluatie

6.1 Introductie tot het Convenant

Het Convenant bevat concrete ingroepaden voor FSC (of gelijkwaardig) gecertificeerde biomassa voor de bij- en meestook in Nederland.

Het Convenant is opgesteld vanuit het beeld (zie onder andere overweging 6 in de pre-ambule van het Convenant) dat Noord-Amerika gezien werd als ‘waarschijnlijk een belangrijk toeleveringsgebied van biomassa voor Nederland’, waar het aandeel FSC of gelijkwaardige certificering op dat moment niet toereikend was, en waarbij een groot deel van het bos bestond uit kleine percelen (< 500 ha) in eigendom van kleine boseigenaren. Het Convenant legt in Artikel 2 een inspanningsverplichting vast voor het ingroepad van FSC-certificering voor de biomassa afkomstig van kleine bospercelen.

Artikel 2 - Groeipad

Voor zover de energiebedrijven er voor kiezen ook biomassa in te zetten afkomstig van bospercelen met een perceeloppervlak kleiner dan 500 ha, waarvoor nog geen FSC-certificering aanwezig is, geldt de inspanning van het in Artikel 3 en 4 geregelde ingroepad.

Artikel 3 - Ambitie

Partijen zetten erop in dat de bij- en meestook van biomassa per 2020 voor 100% uit FSC gecertificeerde biomassa zal bestaan. Het pad dat daartoe moet leiden luidt als volgt¹²:

Per 1 januari	2016	2017	2018	2019	2020
Ambitie	10%	20%	40%	70%	100%

Artikel 4 - Minimum-ingroepad

1. In het kader van de in het voorgaande artikel vastgelegde inzet zullen de energiebedrijven al het mogelijke doen de navolgende minimumpercentages voor bij- en meestook van FSC gecertificeerde biomassa op de aangegeven data te halen:

Per 1 januari	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Ambitie	10%	20%	40%	50%	60%	80%	90%	100%

2. Dit pad geldt per bedrijf.
3. Zolang het niveau van 100% FSC-certificering voor kleine boseigenaren nog niet is gerealiseerd, gebruiken energiebedrijven certificering van hun biomassaleverancier op basis van een risk-based assessment op mill-niveau.

¹² Bij dit artikel staat als voetnoot in het Convenant: “Waar in dit convenant wordt gesproken over 100% FSC-certificering betreft dit biomassacategorieën 1 en 2 zoals vastgelegd in Tabel 1 van Bijlage A: Houtige biomassa afkomstig uit kleine en grote bosbeheereenheden”.

In aanvulling op de monitorings- en rapportageverplichtingen uit Artikel 7, schrijft Artikel 8 een mid-term evaluatie voor met betrekking tot de haalbaarheid van het groeipad van Artikel 3 en 4. Deze mid-term evaluatie heeft in 2019 al plaatsgevonden, maar is op verzoek van de Convenantpartijen ook in deze analyse opgenomen.

Artikel 8 - Mid-term Evaluatie 2018

1. In 2018 vindt monitoring en rapportage plaats zoals genoemd onder Artikel 7.
2. De onafhankelijke partij zal in de rapportage van 2018 beargumenteerd aangeven of de ambitie van Artikel 3 haalbaar is binnen de integrale businesscase zoals die ten grondslag ligt aan de SDE+-beschikking.
3. Als partijen uit de evaluatie concluderen dat het leveren van 100% FSC gecertificeerde biomassa inderdaad ingaande 2020 (of zo snel mogelijk hierna) haalbaar is, passend binnen de integrale businesscase zoals die ten grondslag ligt aan de SDE+-beschikking, dan zullen de energiebedrijven die 100% ook daadwerkelijk met ingang van 2020 in acht nemen (of zo snel mogelijk hierna).
4. Als partijen uit de evaluatie concluderen dat het leveren van 100% gecertificeerde biomassa niet per 2020 haalbaar is, dan zullen de energiebedrijven in elk geval in 2020 minimaal 60% in acht nemen en zich inspanssen om onverkort het ingroeipad van Artikel 4 te volgen.

6.2 Aanpak en methodiek

De mid-term evaluatie bouwt voor op de analyse van de biomassa-inzet, de wettelijke eisen en bovenwettelijke eisen. Daarnaast bevatte de vragenlijst aan energiebedrijven aanvullende vragen over de toekomstige inzet en de haalbaarheid van het groeipad. Ook de aan de DBC gestelde vragen in het kader van het stimuleringsprogramma zijn relevant voor de mid-term evaluatie. Daarnaast is door middel van additionele literatuurbronnen en gesprekken met experts aanvullende informatie verzameld.¹³

6.3 Groeipad/ambitiepad - huidige stand van zaken op basis van inzet

In Tabel 14 wordt een overzicht gegeven van het ambitiepad, het minimum ingroeipad en het daadwerkelijke groeipad tot en met 2019 (voor zover bekend) voor Categorie 1 en 2.

Tabel 14 - Overzicht van het ambitiepad, minimum-ingroeipad en daadwerkelijke groei

Pad	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Ambitie	10%	20%	40%	70%	100%	100%	100%	100%
Minimum	10%	20%	40%	50%	60%	80%	90%	100%
Daadwerkelijk groeipad								
Categorie 1+2	0% ^a	N/A ^b	100%	58%				

^a: Alleen niet-gecertificeerde biomassa is gebruikt voor mee- en bijstook.

^b: Er is geen biomassa gebruikt voor bij- en meestook.

De percentages daadwerkelijke groei betreffen het aandeel biomassa uit bossen dat op perceelniveau is gecertificeerd én FSC of gelijkwaardig is gecertificeerd. Er werden drie schema's gebruikt: PEFC, FSC en SBP. Alleen SBP is op dit moment goedgekeurd en de andere schema's zijn niet of slechts gedeeltelijk goedgekeurd.

¹³ Hierbij is niet gerefereerd aan het Convenant en deze rapportage, maar over de ontwikkelingen van de houtpelletmarkt in het algemeen gesproken.

Voor wat betreft de wettelijke eisen blijkt uit de analyses dat het ambitiepad tot en met 2019 niet gerealiseerd is. Eén bedrijf voldoet ook niet aan het *minimum*groeipad voor 2019 zoals vastgelegd in Artikel 4 van het Convenant.

6.4 Uitzonderingsregel

De conclusies met betrekking tot het voldoen aan de afspraken in het Convenant zeggen niets over het wel of niet voldoen aan de Nederlandse wet- en regelgeving. Daarmee houdt de toets in deze rapportage ook geen rekening met de uitzonderingsregeling, die door de minister van Economische zaken en Klimaat (EZK) is vastgesteld.

Alleen voor 2019 heeft de minister van Economische Zaken en Klimaat (EZK) -naast de op de RVO-website gepubliceerde schema's aanvullende mogelijkheden opengesteld om de duurzaamheid van de biomassa aan te tonen als basis voor de SDE+-subsidie. Reden hiervoor is dat het implementatietraject van de nieuwe wetgeving langer geduurd heeft dan voorzien. De aanvullingen hebben betrekking op de wijze van aantonen oftewel het beschikbaar én geïmplementeerd zijn van recent goedgekeurde certificatieschema's. Om die reden mochten FSC- en PEFC-schema's, zoals in 2018 ingezet, ook in 2019 gebruikt worden om duurzaam bosbeheer aan te tonen voor de SDE+-subsidie. Tabel 6 geeft een overzicht van de aanvullend bruikbare certificatieschema's voor 2019 en geldt alleen voor de boscriteria en niet voor de criteria behorende bij principes 1-2 en 12-13.

Tabel 13 - Aanvullend bruikbare certificatieschema's volgens Art. 7 lid 4 van de Algemene uitvoeringsregeling stimulering duurzame energieproductie

Schema naam	Geografische Scope	Technisch	Beschikking
FSC*	WW	Alle boscriteria (behorende bij de principes 3-11)	N.v.t.
PEFC	WW	Alle boscriteria (behorende bij de principes 3-11)	N.v.t.

*FSC: m.u.v. FSC mixed credit

Bron: (RVO, 2020a; Rijksoverheid, 2019).

Hoewel deze ontwikkeling losstaat van de afspraken uit het Convenant is deze wel relevant voor de haalbaarheid van het minimumgroeipad en het ambitiepad. Deze regeling is namelijk gelinkt aan de goedkeuringsstatus van schema's en daarmee de beschikbaarheid van FSC- of gelijkwaardig- gecertificeerde biomassa.

Naar verwachting kunnen er pas volgend jaar echt goede conclusies over de ingroeipaden zoals benoemd in het Convenant getrokken worden, omdat voor rapportagejaar 2019 de uitzonderingsregeling is uitgevaardigd, en ervan uitgaand dat de voor 2019 geldende uitzondering niet meer geldt voor 2020.

6.5 Toekomstige haalbaarheid van het minimumgroeipad en ambitiepad

De haalbaarheid van het minimumgroeipad en ambitiepad in 2020 en de komende jaren is van verschillende factoren afhankelijk. Deze factoren worden hieronder per factor besproken en is gebaseerd op de volgende bronnen:

- Huidige realisatie, zoals geconcludeerd op basis van de door de energiebedrijven aangeleverde data;
- De antwoorden van de energiebedrijven gegeven als input op de vragen m.b.t. de mid-term evaluatie (zie Bijlage B);
- Gesprekken met biomassadeskundigen tijdens en voorafgaand aan dit project: door de vertrouwelijkheid van dit project is het convenant niet expliciet genoemd bij deze gesprekken en gingen de gesprekken over de algemene trends van beschikbaarheid van gecertificeerde biomassa voor de Nederlandse markt. Om deze reden is het ook niet mogelijk specifiek naar deze gesprekken te refereren.
- Literatuurbronnen (zie referenties in de volgende paragrafen)¹⁴¹⁵¹⁶

Groei in volume

Allereest is de haalbaarheid afhankelijk van de groei in volume van de bij- en meestook in Nederland. Aangezien in de SDE+ 2016 beschikkingen zijn afgegeven waarmee voor 24,84 PJ aan productie van energie vanuit bij- en meestook kan worden gerealiseerd en gezien het feit dat er geen signalen zijn ontvangen dat geen gebruik zal worden gemaakt van deze beschikkingen, impliceert dat de inzet nog ongeveer met een Factor 3 tot 4 keer zal toenemen ten opzichte van de inzet in 2019 (Ministerie van EZ, 2017).

Inzet per biomassacategorie

Ook is de haalbaarheid afhankelijk van de verdeling naar inzet per biomassacategorie. Ervan uitgaand dat de haalbaarheid van het ingroeipad sterk bepaald wordt door het tempo waarin kleine bospercelen in de USA worden gecertificeerd (i.e. biomassacategorie 2), is het overstappen naar andere biomassacategorieën een manier om aan het ingroeipad te voldoen indien die certificering van kleine bospercelen moeizamer gaat dan oorspronkelijk gedacht. De shift in 2019 naar Categorie 5 biomassa kan daarop wijzen. Dit vraagt echter wel om voldoende beschikbaarheid van – in dat geval – Categorie 5 biomassa voor bij- en meestook. Van andere sectoren, zoals de transportsector, is ook bekend dat daar naar houtachtige afval en residuen wordt gekeken voor bijvoorbeeld de productie van biobrandstoffen. Ook bij modaliteiten met een hoge vraag en weinig alternatieve verduurzamingsopties, zoals de lucht- en zeevaart. Er is dus sprake van concurrerende toepassingen. De mate van concurrentie wordt gedreven door beleidsdoelstellingen om sectoren te laten verduurzamen, zoals de doelstellingen van bijvoorbeeld de RED II. Hierbij wordt de mogelijke competitie niet alleen bepaald door de vraag vanuit andere sectoren in Nederland, maar ook door de vraag vanuit andere landen.

Biomassa afkomstig van kleine boseigenaren

De groeipaden gaan over het ingroeipad van gecertificeerde biomassa van Categorieën 1 en 2. Het beeld bij het opstellen van het Convenant was dat vooral certificering van kleine

¹⁴ <https://cdn.pefc.org/pefc.org/media/2020-05/1a524ab5-1ba2-4185-8f8a-9cb16e29150e/22b08b97-31c0-5a60-8ac2-a3d2fb0e9868.pdf>

¹⁵ https://fsc.org/sites/fsc.org/files/2019-12/Facts_and_Figures_2019-12-04.pdf

¹⁶ <https://fsc-int.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=06188ad39e5344db96a4a181e135c393&mobileBreakPoint=300>

bosbeheereenheden (< 500 ha) een inspanning zou vergen. Door minder biomassa afkomstig van deze kleine bosbeheereenheden in te zetten, maar voor biomassa uit grotere bosbeheereenheden te kiezen, kan de opgave van de groeipaden minder groot worden. De afspraken over kleine bosbeheereenheden zijn echter niet zonder reden gemaakt in het Convenant, omdat ze noodzakelijk werden geacht voor realisatie van de convenant afspraken. Deels heeft dit te maken met de marktstructuur in landen. Ten tijde van het opstellen van het Convenant werd er sterk naar de markt in de U.S.A. gekeken. Uit diverse literatuurbronnen is geen eenduidig beeld te halen van de haalbaarheid van minder inzet op kleine bosbeheereenheden of sourcing uit andere landen of werelddelen. Statistieken laten wel zien dat er een toenemende vraag is vanuit diverse landen, maar het aanbod van gecertificeerd hout blijft tot nu toe beperkt tot een aantal grote producenten in een beperkt aantal landen (denk aan Enviva (VS), Graanul (Baltische staten) en Pinnacle Renewable Energy (Canada/USA)).¹⁷ Over het algemeen lijkt de geprognosticeerde beschikbaarheid van PEFC-gecertificeerde biomassa uit diverse werelddelen groter te zijn en nog groei te vertonen. Het FSC-gecertificeerd areaal vertoont een constant beeld of slechts een beperkte groei. Een daling komt echter ook voor: zo laat Estland vanaf 2019 een daling zien. Gecombineerd met het feit dat de vraag toeneemt, en de aanvullende bruikbare certificeringsschema's wegvallen voor toepassing voor bij- en meestook in Nederland, lijkt het daarom niet aannemelijk dat de aandelen FSC- of gelijkwaardig gecertificeerde Categorie 1 en 2 biomassa makkelijk te realiseren zijn door een verschuiving in land van herkomst.

Link tussen het stimuleringsprogramma en beschikbaarheid van FSC- of gelijkwaardig gecertificeerde biomassa

Omdat de verwachting was dat Noord-Amerika een belangrijke regio van herkomst zou zijn (en mogelijk weer wordt) richt het stimuleringsprogramma zich op Zuidoost USA. De vraag is echter of de link tussen het stimuleringsprogramma en de beschikbaarheid van FSC- of gelijkwaardig gecertificeerde biomassa zo direct is. Zo is bijvoorbeeld de vraag of deze biomassa gegarandeerd naar Nederland zal komen. Ook is het de vraag of er op korte termijn veel biomassa vrijkomt bij de inmiddels gecertificeerde kleine bosenheden, dit vanwege de lange doorlooptijden van bosbouwschema's.

Goedkeuring schema's door de overheid

Er zijn signalen dat de goedkeuring van schema's nog steeds moeizaam verloopt en sommige organisaties, zoals PEFC, hebben om die reden aanvragen stopgezet. Ook kennen een aantal relevante schema's, die volgens de energiebedrijven ten tijde van het afsluiten van het Convenant in aanmerking zouden komen voor 'FSC of gelijkwaardig', in de huidige praktijk slechts gedeeltelijke goedkeuring in plaats van volledige goedkeuring hebben. In het geval van FSC zelf zijn er problemen met de implementatie van de nationale FSC standaard in de individuele landen en het indienen voor goedkeuring bij de Nederlandse overheid. Certificeringsschema's zijn moeilijk te bewegen om deze processen in te gaan. Ook wordt door de energiebedrijven aangegeven dat goedkeuring op nationaal niveau van FSC Versie 5 schema's (zoals in Baltische landen en USA) volgens het FSC-proces reeds loopt en het niet mogelijk is dit proces te versnellen. Op basis van deze ontwikkelingen concluderen we dat het tempo waarop goedkeuring aan schema's wordt verleend een belangrijke barrière vormt voor het tijdig realiseren van het in Artikel 3 van het Convenant geformuleerde ambitiepad en in mindere mate voor het minimumgroeipad.

¹⁷ [Enviva Partners, LP : Business Overview March 2, 2020](#)

Wijzigingen in duurzaamheidseisen: integraal duurzaamheidskader en RED II

In het kader van het Klimaatakkoord wordt er momenteel ook gewerkt aan het integraal duurzaamheidskader. Dit kader beoogt met richtlijnen te komen hoe binnen Nederland moet worden omgegaan met de beperkte biomassabeschikbaarheid in relatie tot de doelstellingen van de verschillende sectoren.

Ook kent de opvolger van de Richtlijn Hernieuwbare Energie, de RED II, duurzaamheidscriteria voor vaste biomassa (biomassabrandstoffen). Er wordt gesteld dat biomassabrandstoffen altijd op een duurzame manier moeten worden geproduceerd en dat ze moeten voldoen aan de duurzaamheidscriteria in de RED II om mee te tellen bij de doelstellingen en om voor subsidie in aanmerking te komen. De duurzaamheidscriteria hebben betrekking op biodiversiteit, bescherming van land met koolstofvoorraden, bescherming van veengebieden, bosbeheer, LULUCF en minimale broeikasgasemissiereducties. Door de verruiming van de scope van biobrandstoffen en vloeibare biomassa naar biobrandstoffen, vloeibare biomassa én biomassabrandstoffen is vaste biomassa ook gelinkt aan de discussie over low-ILUC.

Voor naleving van deze criteria door middel van certificering wordt verwezen naar de ervaring met het versterken van bestaande vrijwillige internationale en nationale certificeringsregelingen, net zoals dit voor biobrandstoffen is gedaan. Naar verwachting zal dit voor een toenemende vraag naar gecertificeerde biomassa zorgen. Het kan echter zijn dat andere landen minder stringente duurzaamheidseisen hanteren dan Nederland, wat ertoe zou kunnen leiden dat boseigenaren minder geneigd zijn om zich te certificeren naar Nederlands eisen.

Omdat de uitwerking van zowel de RED II als het integraal duurzaamheidskader nu nog onduidelijk zijn, zorgt dit voor extra onzekerheid voor de markt voor de periode 2020-2023.

Kostenontwikkelingen

Er is geen informatie ontvangen of gevonden, waarin kostenontwikkelingen als belangrijkste barrière voor het realiseren van de ingroeipaden genoemd wordt.

Conclusies met betrekking tot de haalbaarheid

Al met al concluderen we dat de beperkte beschikbaarheid van de gecertificeerde biomassa voor Nederland en de benodigde tijd voor goedkeuring van systemen de komende jaren de belangrijkste barrières vormen voor de ingroeipaden.

Door vertragende factoren in de afgelopen jaren, die niet voorzien waren bij het sluiten van het Convenant, lijkt het ons onrealistisch dat het ambitiepad uit Artikel 3 van het Convenant onder deze veranderde omstandigheden nog gerealiseerd kan worden. Ook omdat er momenteel geen zicht op versnelling is en verdere vertraging niet kan worden uitgesloten. Daar bovenop komen de onzekerheden rond de uitwerking van de duurzaamheidskaders en zal de vraag naar gecertificeerd hout, conform de afspraken van het Convenant, vanuit andere sectoren en landen toenemen.

De 100% voor het ambitiepad is wellicht wel haalbaar voor 2020, omdat energiebedrijven daar naar verwachting al in hun sourcing rekening mee hebben gehouden en de volumes van bij- en meestook nog lager liggen dan in de jaren erna. Het vasthouden van deze 100% in de jaren daarna totdat de maximale hoeveelheid vergunde bij- en meestook is bereikt, in combinatie van die 3-4x toename in volume die dat betekent ten opzichte van de volumes

in 2019, lijkt ons een te sterke uitdaging. Op basis van deze bevindingen raden wij daarom voortzetting van het minimumgroeipad aan.

VERTROUWELIJK

7 Conclusies en aanbevelingen

7.1 Conclusies

De inzet van biomassa voor bij- en meestook is in 2019 sterk gegroeid ten opzichte van de inzet in 2018. Hierbij zijn verschuivingen zichtbaar in de gebruikte stromen en geografische herkomst. Hoewel het beeld ten tijde van het afsluiten van het Convenant was dat het merendeel van de biomassa voor bij- en meestook in Nederland afkomstig zou zijn uit Noord-Amerika is het merendeel van de in 2019 voor bij- en meestook ingezette biomassa niet afkomstig uit die regio, maar uit Europa. Ten opzichte van 2018 was ook de verschuiving naar biomassacategorie 5 opvallend.

Biomassa-inzet

In 2019 is in totaal 826.242 ton aan biomassa ingezet. Dit is vijfmaal zoveel als in 2018. De verwachting is dat dit komende jaren nog eens met een factor 3-4 zal toenemen en daadwerkelijk rond het in het Energieakkoord afgesproken maximum van 25 PJ geproduceerde energie uit bij- en meestook uit zal komen. De geleverde en gebruikte biomassa in 2019 bestond voor 97% uit houtpellets. Van de totale inzet aan biomassa voor bij- en meestook in 2019 bestond 60 massaprocent uit biogene rest- en afvalstromen (Categorie 5), 38% uit houtige biomassa uit bosbeheereenheden kleiner dan 500 hectare (Categorie 2) en 2% uit hout uit bosenheden groter dan 500 ha (Categorie 1). Het grootste gedeelte van de biomassa was nog steeds afkomstig uit Europa, maar ook andere regio's leverden de biomassa aan in 2019.

Wettelijke duurzaamheidseisen

In 2019 werd bijna volledig voldaan aan de wettelijke afspraken uit het Convenant. Alleen de wettelijke eisen rond koolstof en verandering in landgebruik en duurzaam bosbeheer werden niet volledig afgedekt, maar voor 87%. Dit percentage heeft betrekking op de absolute hoeveelheid biomassa van Categorie 1 en 2, oftewel op 40% van de biomassa. Hierbij is geen rekening gehouden met het groeipad, omdat het groeipad gaat over de wijze van certificeren (perceelniveau versus pellet mill niveau). Deze conclusie impliceert ook niet dat de overige 13% niet duurzaam zou zijn.

Bovenwettelijke duurzaamheidseisen

De energiebedrijven hebben in het kader van de bovenwettelijke duurzaamheidseisen een uiteenzetting gegeven van de wijze waarop het naleven van de bovenwettelijke duurzaamheidseisen, volgens hen, wordt aangetoond. Hiermee is voldaan aan de gevraagde uiteenzetting, maar kan er geen uitspraak worden gedaan over de mate waarin de bovenwettelijke eisen daadwerkelijk zijn afgedekt.

Stimuleringsprogramma

Het ingezette stimuleringsprogramma voor het certificeren van kleine bospercelen in het zuidoosten van de Verenigde Staten is in 2019 voortgezet. In 2019 is het aantal gecertificeerde kleine boseigenaren toegenomen van 234 tot 355, met een bijbehorende groei van het gecertificeerd bosareaal van 28.306 naar 44.170 hectare. Daarnaast zijn in 2019 de voorbereidingen getroffen voor voortzetting van het programma in de periode 2019-2023, waarvoor ook contracten zijn gesloten met de uitvoerende partij. Verdere intensivering van het programma lijkt op dit moment niet zinvol gezien enerzijds de reeds ingezette invulling voor 2019-2023 en anderzijds vanwege de wijziging in de geografische herkomst van biomassa ten opzichte van het beeld ten tijde van ondertekening van het Convenant.

Mid-term evaluatie - haalbaarheid van het groeipad

De voor 2019 geldende SDE-regeling voor aanvullend bruikbare schema's, en de redenen waarom de Rijksoverheid deze aanvulling heeft gedaan, compliceert deze mid-term evaluatie. Hetzelfde geldt voor het feit dat de Convenantpartijen geen overstemming hebben over de wijze waarop conformiteit aan de bovenwettelijke duurzaamheidseisen kan worden aangetoond. Dit laatste maakt dat we geen uitspraak kunnen doen over het al dan niet voldoen aan het groeipad voor wat betreft de bovenwettelijke duurzaamheidseisen. Voor wat betreft de wettelijke eisen blijkt uit de analyses dat het ambitiepad tot en met 2019 gerealiseerd is als de voor 2019 geldende aanvullend bruikbare certificeringsschema's worden meegeteld. Zonder het meetellen van deze schema's voldoet één bedrijf niet aan het *minimum*groeipad voor 2019 zoals vastgelegd in Artikel 4 van het Convenant. Dit zegt voor alle duidelijkheid niets over het wel of niet voldoen aan de Nederlandse wet- en regelgeving inclusief de voor 2019 ingestelde aanvullende regeling, maar heeft uitsluitend betrekking op de in het Convenant vastgelegde afspraken. De beperkte beschikbaarheid van op perceelniveau gecertificeerde biomassa en de benodigde doorlooptijd voor goedkeuring van systemen de komende jaren in combinatie met de verwachte groei in volume (conform de afspraken in het Energieakkoord en de op basis daarvan afgegeven SDE-beschikkingen) lijken ons de komende jaren dermate belangrijke barrières te vormen dat we van mening zijn dat het ambitiepad niet meer haalbaar is wegens de vertragingen die de afgelopen jaren zijn ontstaan, zodat we aanraden het minimumgroeipad te volgen.

7.2 Aanbevelingen

Naast de inhoudelijke analyse en conclusies, komen de volgende aanbevelingen voort uit deze analyse:

- De check die de onafhankelijke partij uitvoert in het kader van het Convenant en de check die de Nederlandse overheid uitvoert in het kader van de SDE+ zijn grotendeels hetzelfde, zeker nu in 2020 de voor 2019 geldende aanvullende regel niet meer geldt. Aanbevolen wordt om de rapportagertermijn gelijk te trekken met de deadline voor de SDE+, te weten 1 mei 2020, of op een nader te bepalen datum waarop verificatie van alle eisen heeft plaatsgevonden. Door deze rapportage pas op te leveren na het verstrijken van de deadline van de SDE+ kan er beter gebruikt worden gemaakt van onder andere conformiteitsjaarverklaringen. Hierdoor dalen aan de ene kant de administratieve lasten voor energiebedrijven (en de kosten van inhuur van een onafhankelijke partij). Aan de andere kant kan er met meer zekerheid worden gesteld of de duurzaamheidseisen zijn afgedekt en is daarmee ook in het voordeel van de NGOs. Deze aanbeveling is extra relevant gegeven het feit dat de volumes bij- en meestook naar verwachting de komende jaren nog zullen toenemen.

- De naar ons gevoel stoeve verstandhouding tussen de Convenantpartijen maakt dat er weinig ruimte was om informatie te delen anders dan de strikt noodzakelijke. Een betere verstandhouding tussen de NGO's en energiebedrijven zou in dit geval bijgedragen hebben aan grotere transparantie, uiteraard binnen de regels van de ACM. We beseffen echter dat hier geen simpele oplossing voor is en dat hier een geschiedenis aan vooraf gegaan is. Overigens dient wel opgemerkt te worden dat we volledige medewerking van alle bedrijven ervaren hebben in het proces, bijvoorbeeld qua naleving van de deadlines en toelichting geven op de aangeleverde documenten.
- De mededingingsregels zijn de beperkende factor om te voldoen aan de in het Convenant beschreven gewenste jaarrapportage-details. Hierdoor waren de rapportage-details zoals die als wens te lezen zijn in het Convenant niet altijd mogelijk, omdat de regel 'waar toelaatbaar binnen mededingingsregels' daar beperkingen aan oplegt. De kans bestaat dat we die beperkingen te stringent hebben opgevat. Wanneer de wens bestaat om op een dieper detailniveau te rapporteren, bevelen wij aan een onafhankelijke jurist uitsluitsel te laten geven over de mededingingsregels en in hoeverre dit tot een meer gedetailleerde rapportage kan leiden.

VERTROUWELIJK

8 Bronnen

Energie-Nederland; Energiebedrijven ; Milieuorganisaties, 2015. *Convenant Duurzaamheid Biomassa ("Convenant")*. [Online]

Available at: <https://edepot.wur.nl/338384>

[Geopend 2020].

Ministerie van EZ, 2017. *Stimulering duurzame energieproductie: Brief van de Minister van EZ aan de Tweede Kamer d.d. 3-2-2017 , kamerst. 31 239 , nr. 256*, Den Haag: Tweede Kamer der Staten Generaal.

PBL, 2019. *Klimaat- en Energieverkenning (KEV) 2019*, Den Haag: Planbureau voor de Leefomgeving (PBL).

Rijksoverheid, 2017. Regeling van de Staatssecretaris van I&W en de Minister van EZK van 20 december 2017, nr. IENM/BSK-2017/180307, houdende regels voor de conformiteitsbeoordeling van vaste biomassa voor energietoepassingen (Regeling conformiteitsbeoordeling vaste biomassa. *Staatscourant van het Koninkrijk der Nederlanden*, 2017(70368), pp. 1-18.

Rijksoverheid, 2019. *Algemene uitvoeringsregeling stimulering duurzame energieproductie. Regeling van de Minister van EZ van 28 februari 2008, nr. WJZ 8024263, tot vaststelling van algemene uitvoeringsregels voor de subsidieverstrekking op grond van het Besluit stimulering* , Den Haag: Rijksoverheid.

RVO, 2020a. *Duurzaamheidseisen vaste biomassa SDE+*. [Online]

Available at: <https://www.rvo.nl/subsidies-regelingen/stimulering-duurzame-energieproductie/categorie%C3%ABn/biomassa-sde/duurzaamheidseisen>

[Geopend 2020].

RVO, 2020b. *Format lijst van leveringen bij conformiteitsverklaring, Excel-bestand*.

[Online]

Available at: <https://mijn.rvo.nl/sde>

[Geopend 2020].

RVO, 2020c. *Verificatieprotocol duurzaamheid vaste biomassa voor energietoepassingen, versie januari 2020*, Den Haag: Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO).

SBP, 2018. *Promoting Sustainable Sourcing Solutions*. [Online]

Available at: https://sbp-cert.org/wp-content/uploads/2018/10/SBP_Overview_Final_Mar18.pdf

[Geopend 2020].

A Biomassacategorieën

Categorie biomassa	Beschrijving
Categorie 1	Houtige biomassa uit bosbeheereenheden groter dan of gelijk aan 500 hectare. Hieronder vallen takken, top hout, bomen en primaire residuen direct afkomstig uit bosbeheereenheden.
Categorie 2	Houtige biomassa uit bosbeheereenheden kleiner dan 500 hectare. Hieronder vallen takken, top hout, bomen en primaire residuen direct uit bosbeheereenheden kleiner dan 500 hectare.
Categorie 3	Reststromen uit natuur- en landschapsbeheer. Dit zijn biomassa restproducten (takken, top hout, bomen) die vrijkomen bij beheer van stedelijk groen, landschap of natuur anders dan bos gericht op het behoud, herstel of de versterking van specifieke natuurlijke, recreatieve of landschappelijke functies, alsmede biomassa restproducten die vrijkomen bij het reguliere onderhoud van openbare groengebieden en parken.
Categorie 4	Agrarische reststromen. Dit zijn reststromen rechtstreeks afkomstig uit de landbouw. Korte rotatieteelten op akkers vallen hier niet onder tenzij het om de reststromen van die teelten gaat.
Categorie 5	Biogene rest- en afvalstromen. Dit zijn secundaire residuen uit de agro-food en houtindustrie en tertiaire residuen zoals houtafval.

B Enquête energiebedrijven

Enquête voor de jaarrapportage 2019 in het kader van het Convenant duurzaamheid biomassa

Toelichting

De duurzaamheidseisen voor gebruikte biomassa bestaan uit wettelijke eisen en boven-wettelijke eisen. De energiebedrijven moeten aantonen dat de gebruikte biomassa in 2019 aan alle duurzaamheidseisen voldoet (Artikel 1 van het Convenant). Door middel van deze enquête verzamelt CE Delft als onafhankelijke partij informatie over de administratieve leveringen van biomassa in 2019, ten behoeve van de jaarrapportage 2019.

De energiebedrijven wordt verzocht om alle bewijsstukken waarmee naleving van de duurzaamheidseisen wordt aangetoond (certificaten, verificatieverklaringen en andere stukken) mee te sturen. Lees bij het invullen van de leveringen de toelichtingen, welke zichtbaar worden als de gekleurde cellen worden geselecteerd.

N.B.: Onze interpretatie van het Convenant is dat deze geldt voor alle biomassa, voor zowel houtige als niet-houtige biomassa en voor biomassa binnen én buiten de SDE+-regeling. Hoewel het Convenant wel sterk gericht is op houtige biomassa sluit de tekst andere vormen van biomassa niet uit. Voor biomassa binnen Categorie 1 en 2 verzoeken we u om de duurzaamheid op dezelfde wijze aan te tonen. Voor andere categorieën biomassa vragen we u om naast de categorie ook een indicatie te geven van de hoeveelheid en een toelichting op hoe de duurzaamheid geregeld is (indien mogelijk met bewijsstukken).

Categorieën biomassa

Voor iedere biomassacategorie is een apart tabblad gemaakt, met daarin de duurzaamheidseisen waaraan moet worden voldaan voor de specifieke categorie:

Categorie 1: Houtige biomassa uit bosbeheereenheden.

Categorie 1: Houtige biomassa uit bosbeheereenheden (gecontroleerde biomassa).

Categorie 2: Houtige biomassa uit bosbeheereenheden kleiner dan 500 ha (perceelniveau).

Categorie 2: Houtige biomassa uit bosbeheereenheden kleiner dan 500 ha (risico-gebaseerde werkwijze).

Categorie 2: Houtige biomassa uit bosbeheereenheden kleiner dan 500 ha (gecontroleerde biomassa).

Categorie 3: Reststromen uit natuur- en landschapsbeheer.

Categorie 4: Agrarische reststromen.

Categorie 5: Biogene rest- en afvalstromen.

Wettelijke duurzaamheidseisen

De wettelijke duurzaamheidseisen (inclusief codes) staan in dit tabblad:

Deze zijn afkomstig uit Bijlage B van de Regeling conformiteitsbeoordeling vaste biomassa voor energietoepassingen. Ook is opgenomen welke wettelijke duurzaamheidseisen op welke biomassacategorieën van toepassing zijn. Voor de eis over broeikasgasemissie (Eis 1.1) is data nodig over energieproductie en uitstoot die ook zijn geleverd aan RVO in het kader van de SDE+-regeling.

Bovenwettelijke duurzaamheidseisen

De bovenwettelijke duurzaamheidseisen (inclusief codes) staan in dit tabblad:
Deze lijst is de meest recente versie die is ontvangen van de convenantpartijen.
De bovenwettelijke eisen zijn alleen van toepassing op de categorieën houtige biomassa (1 en 2).

Algemene vragen

Energiebedrijf

Contactpersoon

Datum van invullen

Totale gebruikte biomassa voor bij- en meestook in 2019 (ton)

Is bovenstaande massahoeveelheid in droge stof of natte stof?

Levering - Categorie 1: Houtige biomassa uit bosbeheereenheden

Naam/code levering	Hoeveelheid (ton)	Aard van de biomassa	Land van herkomst
...			

Wettelijke duurzaamheidseisen

Broeikasgasemissie

Eis 1.1	Productie E MJ	g CO ₂ -eq./MJ E	Productie W MJ	g CO ₂ -eq./MJ W
...				

Koolstof en verandering in landgebruik

Afdekkend certificaat	Eis 3.1	Eis 3.2	Eis 3.3	Eis 4.1	Eis 4.2	Eis 4.3	Eis 5.1
...							

Duurzaam bosbeheer

Afdekkend certificaat	Eis 6.1	Eis 6.2	Eis 6.3	Eis 7.1	Eis 7.2	Eis 7.3	Eis 7.4	Eis 7.5	Eis 8.1	Eis 8.2	Eis 8.3	Eis 8.4
...												

Afdekkend certificaat	Eis 8.5	Eis 8.6	Eis 8.7	Eis 8.8	Eis 9.1	Eis 9.2	Eis 10.1	Eis 10.2	Eis 10.3	Eis 10.4	Eis 10.5	Eis 11.1	Eis 11.2
...													

Handelsketensysteem

Afdekkend certificaat	Eis 12.1	Eis 12.2	Eis 12.3	Eis 12.4	Eis 12.5	Eis 12.6	Eis 13.1	Eis 13.2	Eis 13.3
...									

Toelichting op aantonen van wettelijke eisen
...

Bovenwettelijke duurzaamheidseisen

Lokale economie

Afdekkend bewijsstuk	Eis C 1	Eis C 2	Eis C 3
...			

Sociale aspecten

Afdekkend bewijsstuk	Eis C 4	Eis C 5	Eis C 6	Eis C 7	Eis C 8	Eis C 9	Eis C 10	Eis C 11
...								

Genetisch gemodificeerde organismen

Eis C 12
...

Managementplan

Afdekkend bewijsstuk	Eis C 13	Eis C 14	Eis C 15
...			

Chain of custody

Eis C 16
...

Toelichting op aantonen van bovenwettelijke eisen
...

Levering - Categorie 1: Houtige biomassa uit bosbeheereenheden (gecontroleerde biomassa)

Naam/code levering	Hoeveelheid (ton)	Aard van de biomassa	Land van herkomst
..			

Wettelijke duurzaamheidseisen

Broeikasgasemissie

Eis 1.1	Productie E MJ	g CO ₂ -eq/MJ E	Productie W MJ	g CO ₂ -eq/MJ W
...				

Koolstof en verandering in landgebruik

Afdekkend certificaat	Eis 3.1	Eis 3.2	Eis 3.3	Eis 4.1	Eis 4.2	Eis 4.3	Eis 5.1
...							

Duurzaam bosbeheer

Afdekkend certificaat	Eis 6.1	Eis 6.2	Eis 6.3	Eis 7.1	Eis 7.2	Eis 7.3	Eis 7.4	Eis 7.5	Eis 8.1	Eis 8.2	Eis 8.3	Eis 8.4	Eis 8.5	Eis 8.6	Eis 8.7	Eis 8.8
...																

Afdekkend certificaat	Eis 9.1	Eis 9.2	Eis 10.1	Eis 10.2	Eis 10.3	Eis 10.4	Eis 10.5	Eis 11.1	Eis 11.2
...									

Handelsketensysteem

Afdekkend certificaat	Eis 12.1	Eis 12.2	Eis 12.3	Eis 12.4	Eis 12.5	Eis 12.6	Eis 13.1	Eis 13.2	Eis 13.3
...									

Toelichting op aantonen van wettelijke eisen

--

Bovenwettelijke duurzaamheidseisen

Lokale economie

Afdekkend bewijsstuk	Eis C 1	Eis C 2	Eis C 3
...			

Sociale aspecten

Afdekkend bewijsstuk	Eis C 4	Eis C 5	Eis C 6	Eis C 7	Eis C 8	Eis C 9	Eis C 10	Eis C 11
...								

Genetisch gemodificeerde organismen

Eis C 12
...

Managementplan

Afdekkend bewijsstuk	Eis C 13	Eis C 14	Eis C 15
...			

Chain of custody

Eis C 16
...

Toelichting op aantonen van bovenwettelijke eisen
...

Levering 2: Houtige biomassa uit bosbeheereenheden kleiner dan 500 ha (perceelniveau)

Naam/code levering	Hoeveelheid (ton)	Aard van de biomassa	Land van herkomst
...			

Wettelijke duurzaamheidseisen

Broeikasgasemissies

Eis 1.1	Productie E MJ	g CO ₂ -eq./MJ E	Productie W MJ	g CO ₂ -eq./MJ W
...				

Koolstof en verandering in landgebruik

Afdekkend certificaat	Eis 3.1	Eis 3.2	Eis 3.3	Eis 4.1	Eis 4.2	Eis 4.3
...						

Duurzaam bosbeheer

Afdekkend certificaat	Eis 6.1	Eis 6.2	Eis 6.3	Eis 7.1	Eis 7.2	Eis 7.3	Eis 7.4	Eis 7.5	Eis 8.1	Eis 8.2	Eis 8.3	Eis 8.4
...												

Afdekkend certificaat	Eis 8.5	Eis 8.6	Eis 8.7	Eis 8.8	Eis 9.1	Eis 9.2	Eis 10.1	Eis 10.2	Eis 10.3	Eis 10.4	Eis 10.5	Eis 11.1	Eis 11.2
...													

Handelsketensysteem

Afdekkend certificaat	Eis 12.1	Eis 12.2	Eis 12.3	Eis 12.4	Eis 12.5	Eis 12.6	Eis 13.1	Eis 13.2	Eis 13.3
...									

Toelichting op aantonen van wettelijke eisen
....

Bovenwettelijke eisen

Lokale economie

Afdekkend bewijsstuk	Eis C 1	Eis C 2	Eis C 3
...			

Sociale aspecten

Afdekkend bewijsstuk	Eis C 4	Eis C 5	Eis C 6	Eis C 7	Eis C 8	Eis C 9	Eis C 10	Eis C 11
...								

Genetisch gemodificeerde organismen

Eis C 12
...

Managementplan

Afdekkend bewijsstuk	Eis C 13	Eis C 14	Eis C 15
...			

Chain of custody

Eis C 16
...

Toelichting op aantonen van bovenwettelijke eisen
...

Levering - Categorie 2 (bos < 500 h (risico-gebaseerde werkwijze)

Naam/code levering	Hoeveelheid (ton)	Aard van de biomassa	Land van herkomst

Wettelijke duurzaamheidseisen

Broeikasgasemissie

Eis 1.1	Productie E MJ	g CO ₂ -eq./MJ E	Productie W MJ	g CO ₂ -eq./MJ W

Koolstof en verandering in landgebruik

Afdekkend certificaat	Eis 3.1	Eis 3.2	Eis 3.3	Eis 4.1	Eis 4.2	Eis 4.3

Duurzaam bosbeheer

Afdekkend certificaat	Eis 6.1	Eis 6.2	Eis 6.3	Eis 7.1	Eis 7.2	Eis 7.3	Eis 7.4	Eis 7.5	Eis 8.1	Eis 8.2	Eis 8.3	Eis 8.4

Afdekkend certificaat	Eis 8.5	Eis 8.6	Eis 8.7	Eis 8.8	Eis 9.1	Eis 9.2	Eis 10.1	Eis 10.2	Eis 10.3	Eis 10.4	Eis 10.5	Eis 11.1	Eis 11.2

Handelsketensysteem

Afdekkend certificaat	Eis 12.1	Eis 12.2	Eis 12.3	Eis 12.4	Eis 12.5	Eis 12.6	Eis 13.1	Eis 13.2	Eis 13.3

Toelichting op aantonen van wettelijke eisen

Bovenwettelijke duurzaamheidseisen

Lokale economie

Afdekkend bewijsstuk	Eis C 1	Eis C 2	Eis C 3

Sociale aspecten

Afdekkend bewijsstuk	Eis C 4	Eis C 5	Eis C 6	Eis C 7	Eis C 8	Eis C 9	Eis C 10	Eis C 11

Genetisch gemodificeerde organismen

Eis C 12

Managementplan

Afdekkend bewijsstuk	Eis C 13	Eis C 14	Eis C 15

Chain of Custody

Eis C 16

Toelichting op aantonen van bovenwettelijke eisen

Levering - Categorie 2 (bos < 500 h (gecontroleerd))

Naam/code levering	Hoeveelheid (ton)	Aard van de biomassa	Land van herkomst

Wettelijke duurzaamheidseisen

Broeikasgasemissie

Eis 1.1	Productie E MJ	g CO ₂ -eq/MJ E	Productie W MJ	g CO ₂ -eq/MJ W

Koolstof en verandering in landgebruik

Afdekkend certificaat	Eis 3.1	Eis 3.2	Eis 3.3	Eis 4.1	Eis 4.2	Eis 4.3

Duurzaam bosbeheer

Afdekkend certificaat	Eis 6.1	Eis 6.2	Eis 6.3	Eis 7.1	Eis 7.2	Eis 7.3	Eis 7.4	Eis 7.5	Eis 8.1	Eis 8.2	Eis 8.3	Eis 8.4

Afdekkend certificaat	Eis 8.5	Eis 8.6	Eis 8.7	Eis 8.8	Eis 9.1	Eis 9.2	Eis 10.1	Eis 10.2	Eis 10.3	Eis 10.4	Eis 10.5	Eis 11.1	Eis 11.2

Handelsketensysteem

Afdekkend certificaat	Eis 12.1	Eis 12.2	Eis 12.3	Eis 12.4	Eis 12.5	Eis 12.6	Eis 13.1	Eis 13.2	Eis 13.3

Toelichting op aantonen van wettelijke eisen

Bovenwettelijke duurzaamheidseisen

Lokale economie

Afdekkend bewijsstuk	Eis C 1	Eis C 2	Eis C 3

Sociale aspecten

Afdekkend bewijsstuk	Eis C 4	Eis C 5	Eis C 6	Eis C 7	Eis C 8	Eis C 9	Eis C 10	Eis C 11

Genetisch gemodificeerde organismen

Eis C 12

Managementplan

Afdekkend bewijsstuk	Eis C 13	Eis C 14	Eis C 15

Chain of custody

Eis C 16

Toelichting op aantonen van bovenwettelijke eisen

Levering 3 - Reststromen uit natuur- en landschapsbeheer

Naam/code levering	Hoeveelheid (ton)	Aard van de biomassa	Land van herkomst
...			

Wettelijke duurzaamheidseisen

Broeikasgasemissie

Eis 1.1	Productie E MJ	g CO ₂ -eq./MJ E	Productie W MJ	g CO ₂ -eq./MJ W
...				

Bodembeheer

Eis 2.1
...

Handelssysteem

Afdekkend certificaat	Eis 12.1	Eis 12.2	Eis 12.3	Eis 12.4	Eis 12.5	Eis 12.6	Eis 13.1	Eis 13.2	Eis 13.3
...									

Toelichting op aantonen van wettelijke eisen
....

Levering - Categorie 4: agrarische reststromen

Naam/code levering	Hoeveelheid (ton)	Aard van de biomassa	Land van herkomst
...			

Broeikasgasemissie

Eis 1.1	Productie E MJ	g CO ₂ -eq/MJ E	Productie W MJ	g CO ₂ -eq/MJ W
...				

Bodembeheer

Eis 2.1
...

Handelsketensysteem

Afdekkend certificaat	Eis 12.1	Eis 12.2	Eis 12.3	Eis 12.4	Eis 12.5	Eis 12.6	Eis 13.1	Eis 13.2	Eis 13.3
...									

Toelichting op aantonen van wettelijke eisen
...

Levering - Categorie 5: rest biogeen

Naam/code levering	Hoeveelheid (ton)	Aard van de biomassa	Land van herkomst
...			

Wettelijke duurzaamheidseisen

Broeikasgasemissie

Eis 1.1	Productie E MJ	g CO ₂ -eq/MJ E	Productie W MJ	g CO ₂ -eq/MJ W
...				

Handelsketensysteem

Afdekkend certificaat	Eis 12.1	Eis 12.2	Eis 12.3	Eis 12.4	Eis 12.5	Eis 12.6	Eis 13.1	Eis 13.2	Eis 13.3
...									

Toelichting op aantonen van wettelijke eisen
....

Vragen over mid-term evaluatie

Wat verwacht u aan biomassa-inzet voor bij- of meestook in uw centrale(s) in Nederland voor de komende jaren? (uitgedrukt in ton)

Wat is uw specifieke verwachting met betrekking tot de beschikbaarheid voor bij- of meestook in uw centrale(s) in Nederland in de komende jaren van FSC- of gelijkwaardig gecertificeerde biomassa op perceelniveau? Wat verwacht u qua beschikbaarheid daarvan in de USA en wat verwacht u voor de levering ten behoeve van uw centrale(s) in Nederland?

Wat zijn uw algemene verwachtingen voor de komende jaren met betrekking tot de haalbaarheid van het ambitieuze (Art.3) en het minimum (Art.4) groeipad?* Welke factoren spelen een rol in uw verwachting? Uit welke informatie, kwantitatief dan wel kwalitatief, blijkt dat de ambitie naar uw mening wel of niet haalbaar is? (Graag informatie aanleveren, die uw antwoord onderbouwt).

Toelichting

Deze antwoorden zullen gebruikt worden ten behoeve van de mid-term evaluatie (Artikel 8)

*: Als de energiebedrijven biomassa inzetten uit bospercelen kleiner dan 500 ha zonder FSC-certificering of gelijkwaardige certificering, moet zij voldoen aan een ingroeipad. De bedrijven moeten inzetten op 70% FSC-gecertificeerde biomassa voor bij- en meestook in 2019. Voor 2020 is dit 100% (ambitie-groeipad). Per bedrijf geldt er een minimum-ingroeipad. Zie onderstaande tabel, afkomstig uit Artikel 4 van het Convenant.

Jaar	Minimum-% per 1 jan.
2016	10%
2017	20%
2018	40%
2019	50%
2020	60%
2021	80%
2022	90%
2023	100%

C Lijst met wettelijke eisen

Eis voor broeikasgasemissie	
P1	Het gebruik van biomassa leidt tot een substantiële reductie van de uitstoot van broeikasgassen, berekend over de gehele keten, in vergelijking met het gebruik van fossiele brandstoffen
1.1	De berekende reductie van CO ₂ -eq.-uitstoot is gemiddeld over een jaar minimaal 70% ten opzichte van de EU-referentiewaarde. De gemiddelde uitstoot van CO ₂ -eq. bedraagt maximaal 56 g CO ₂ -eq./MJ voor elektriciteit en 24 g CO ₂ -eq./MJ voor warmte. Geen enkele levering van biomassa leidt tot een uitstoot boven de waarde van 74 g CO ₂ -eq./MJ voor elektriciteit en 32 g CO ₂ -eq./MJ voor warmte. De berekende maximale CO ₂ -eq.-uitstoot is gebaseerd op de meest recente publicatie van de Europese Commissie betreffende duurzaamheidscriteria voor biomassa en verstrekte referentiewaarden voor fossiele brandstoffen.
Eis voor bodembeheer bij reststromen uit natuur- en landschapsbeheer en agrarische reststromen	
P2	De kwaliteit van de bodem wordt in stand gehouden en waar mogelijk versterkt
2.1	De beste werkwijzen worden toegepast voor de instandhouding of verbetering van de bodem en de bodemkwaliteit met het oog op de productie of de beheerdoelstellingen zoals deze zijn vastgelegd in een beheerplan.
Eisen voor koolstof en verandering in landgebruik	
P3	Productie van ruwe biomassa leidt niet tot de vernietiging van koolstofreservoirs
3.1	Biomassa is niet afkomstig van structureel gedraineerd land dat op 1 januari 2008 veengebied was, tenzij kan worden aangetoond dat de teelt en het oogsten van deze grondstoffen geen ontwatering van een voorheen niet-ontwaterde bodem met zich meebrengen.
3.2	Biomassa is niet afkomstig van land dat na 1 januari 2008 is geconverteerd van wetlands naar andere of drogere ecosystemen.
3.3	Biomassa is niet afkomstig van houtplantages die na 31 december 1997 zijn aangelegd door middel van conversie van natuurlijke bossen, tenzij de bosbeheerder niet direct of indirect verantwoordelijk is voor de conversie. Biomassa afkomstig van houtplantages die na 1997 zijn aangelegd door middel van conversie van gedegradeerde natuurlijke bossen, of op gedegradeerde gronden is vrijgesteld van deze eis indien dit ecologisch en economisch verantwoord is en indien de bosbeheerder niet direct of indirect verantwoordelijk is voor de degradatie.
P4	Gebruik van biomassa leidt niet tot het ontstaan van een langlopende koolstofschuld
4.1	De bosbeheereenheid waaruit het hout afkomstig is, wordt beheerd met het oog op het op lange termijn of middellange termijn behouden of vergroten van koolstofvoorraden.
4.2	Biomassa is niet afkomstig van boomstronken tenzij de stronken al om een andere reden dan de hout- of biomassa-productie zijn verwijderd.
4.3	Gemiddeld minder dan de helft van het volume van de jaarlijkse rondhoutproductie uit bossen wordt gebruikt als biomassa voor energieopwekking. Rondhout afkomstig uit dunningen of uit productiebossen met een rotatietijd van 40 jaar of minder is vrijgesteld van deze eis.
P5	Biomassa-productie leidt niet tot indirecte verandering van landgebruik (Indirect Land Use Change (ILUC))
5.1	Bij biomassa die afkomstig is van energieteeltsystemen die na 1 januari 2008 zijn aangelegd, is aangetoond dat er sprake is van een laag risico van indirecte verandering van landgebruik. Biomassa uit bosbeheereenheden kleiner dan 500 hectare is vrijgesteld van deze eis.
Eisen voor duurzaam bosbeheer	
P6	Relevante internationale, nationale, regionale en lokale wet- en regelgeving wordt nageleefd
6.1	De bosbeheerder heeft het juridisch gebruiksrecht van het bos.
6.2	De bosbeheerder voldoet aan alle verplichtingen tot het betalen van belastingen en royalty's.
6.3	Anticorruptiewetgeving wordt nageleefd. Bij gebrek aan anticorruptie wetgeving treft de bosbeheerder andere anticorruptiemaatregelen die in verhouding staan tot de schaal en intensiteit van de beheeractiviteiten en het risico op corruptie.

P7	Biodiversiteit wordt in stand gehouden en waar mogelijk versterkt
7.1	Terreinen met een hoge beschermingswaarde en representatieve gebieden van bostypen die binnen de bosbeheereenheid voorkomen, zijn in kaart gebracht, geïnventariseerd, worden beschermd en zo mogelijk versterkt. De terreinen kunnen één of meer van de volgende waarden omvatten: diversiteit aan soorten, ecosystemen en habitats, ecosysteemdiensten, ecosystemen op landschapsniveau en culturele waarden.
7.2	Er zijn maatregelen getroffen voor de bescherming van beschermde en bedreigde planten- en diersoorten en indien van toepassing voor de versterking van de populatie en hun habitat.
7.3	Conversie van bossen binnen de bosbeheereenheid naar andere vormen van grondgebruik, met inbegrip van houtplantages, is niet toegestaan, tenzij deze: <ul style="list-style-type: none"> – betrekking heeft op een geringe oppervlakte niet groter dan 5% van de oppervlakte van die bosbeheereenheid op de peildatum 1 januari 2008; – leidt tot duidelijke langetermijnvoordelen voor natuurbehoud; – geen schade toebrengt aan of bedreiging vormt voor terreinen met een hoge beschermingswaarde.
7.4	In het geval van houtplantages bestaat een voorkeur voor inheemse soorten. Een relevant gedeelte van het areaal van de houtplantage moet zich opnieuw kunnen ontwikkelen tot natuurlijk bos.
7.5	De exploitatie van andere bosproducten dan hout, inclusief de producten van jacht en visserij, wordt gereguleerd, gemonitord en gecontroleerd, om de instandhouding van de biodiversiteit binnen de bossen te waarborgen.
P8	De reguleringsfunctie en de kwaliteit, gezondheid en vitaliteit van het bos worden in stand gehouden en waar mogelijk versterkt
8.1	De bodemkwaliteit van de bosbeheereenheid wordt in stand gehouden en zo nodig verbeterd, waarbij bijzondere aandacht uitgaat naar kusten, rivieroeveren, erosiegevoelige gedeeltes en hellingen.
8.2	De waterbalans en -kwaliteit van zowel grondwater als oppervlaktewater in de bosbeheereenheid, alsook benedenstrooms buiten de bosbeheereenheid, wordt minimaal behouden en waar nodig verbeterd.
8.3	Belangrijke ecologische cycli, inclusief koolstof- en nutriëntenkringlopen, die in de bosbeheereenheid voorkomen, blijven behouden.
8.4	Onnodige schade aan het ecosysteem wordt voorkomen door toepassing van <i>reduced impact logging</i> en voor de omstandigheden meest geschikte methoden en technieken voor wegenbouw.
8.5	Indien branden worden gebruikt voor het bereiken van beheerdoelstellingen, zoals regeneratie van specifieke boomsoorten, zijn er adequate veiligheidsmaatregelen getroffen.
8.6	Het bosbeheer is gericht op het voorkomen en beheersen van ziekten en plagen voor zover deze een bedreiging vormen voor het natuurlijk kapitaal.
8.7	Het gebruik van chemicaliën is slechts toegestaan indien maximaal gebruik van ecologische processen en duurzame alternatieven ontoereikend blijkt. Het gebruik van pesticiden die door de Wereldgezondheidsorganisatie geïndiceerd zijn als type 1A en 1B en van gechloroerde koolwaterstoffen is niet toegestaan.
8.8	Het ontstaan van anorganisch afval en zwerfvuil wordt voorkomen dan wel verzameld, op de aangegeven plaatsen opgeslagen en op een milieuverantwoorde wijze afgevoerd.
P9	De productiecapaciteit van hout en relevante andere bosproducten dan hout wordt in stand gehouden om de toekomst van de bossen te waarborgen
9.1	De productiecapaciteit van ieder bostype binnen de bosbeheereenheid wordt in stand gehouden.
9.2	De bosbeheereenheid wordt adequaat beschermd tegen illegale exploitatie van hout en niet-houtige bosproducten, inclusief de producten van jacht en visserij, illegale vestiging van nederzettingen, illegaal landgebruik, illegaal gestichte branden en overige illegale activiteiten.
P10	Duurzaam bosbeheer wordt gerealiseerd op basis van een beheersysteem
10.1	Het bosbeheer is gericht op realisatie van de doelstellingen die in een plan voor het bosbeheer zijn vastgelegd en omvat de cyclus van inventarisatie en analyse, planning, uitvoering, monitoring, evaluatie en bijstelling.

10.2	Er is een plan voor bosbeheer dat minimaal bestaat uit: <ul style="list-style-type: none"> – een beschrijving van de huidige staat van de bosbeheereenheid; – langetermijndoelstellingen gericht op de ecologische functies van de bosbeheereenheid; – de jaarlijks toelaatbare kap per bostype en, indien van toepassing, de jaarlijks toelaatbare exploitatie van andere bosproducten dan hout, berekend op basis van betrouwbare en actuele gegevens; – een begroting voor de uitvoering van het plan voor bosbeheer.
10.3	Essentiële elementen voor het bosbeheer zijn op kaarten aangegeven.
10.4	De uitvoering van het plan voor het bosbeheer wordt periodiek gemonitord en de ecologische effecten van het bosbeheer worden geëvalueerd.
10.5	Het bosbeheer wordt uitgevoerd door vakbekwame medewerkers en boswerkers. De vakbekwaamheid en kennis worden op peil gehouden door middel van adequate periodieke scholing.
P11	Beheer in groep- of regioverband biedt voldoende waarborgen voor duurzaam bosbeheer
11.1	Een groep of regioverband staat onder leiding en toezicht van een zelfstandige juridische entiteit.
11.2	Een groep of regioverband voldoet aan de eisen voor duurzaam bosbeheer. Bovendien voldoet het bosbeheer van ieder lid van een groep of regioverband aan deze eisen voor zover deze van toepassing zijn op het beheer van dat bos.
Eisen voor het handelsketensysteem	
P12	Er is een handelsketensysteem voor de biomassa van de eerste schakel in de keten tot aan de energieproducent dat voorziet in een koppeling tussen de bron en het materiaal in het product of de productlijn, en waarvan de broeikasgasuitstootgegevens van iedere afzonderlijke schakel bekend zijn
12.1	Iedere schakel in het handelsketensysteem is eindverantwoordelijk en beschikt over een kwaliteitsmanagementsysteem dat waarborgt dat aan de eisen van het handelsketensysteem wordt voldaan.
12.2	Iedere schakel in het handelsketensysteem beschikt over de voor haar organisatie relevante broeikasgasuitstootgegevens die verkregen zijn volgens een methodiek, gebaseerd op de meest recente publicatie van de Europese Commissie betreffende duurzaamheidseisen voor biomassa en verstrekte referentiewaarden voor fossiele brandstoffen.
12.3	Iedere schakel in het handelsketensysteem bewaart gedurende minimaal vijf jaar alle documentatie die nodig is om aan te tonen dat aan de toepasselijke duurzaamheidseisen is voldaan.
12.4	Iedere schakel in het handelsketensysteem registreert per inkomende en uitgaande levering biomassa de hoeveelheden en de op grond van deze regeling vereiste duurzaamheidsinformatie.
12.5	Bij het mengen en splitsen van leveringen met verschillende duurzaamheidseigenschappen in het handelsketensysteem maakt een schakel gebruik van een massabalans. Bij het mengen geldt: <ul style="list-style-type: none"> – de methode wordt ten minste op het niveau van een locatie toegepast; – de organisatie definieert de periode met een maximum van een jaar, waarover de ingaande en uitgaande leveringen worden gemeten en maakt deze kenbaar; – alle duurzaamheidseigenschappen van een uitgaand mengsel kunnen naar aard en hoeveelheid herleid worden tot die van de ingaande leveringen, rekening houdend met de van toepassing zijnde conversiefactoren.
12.6	Leveringen uit de Categorieën 1 en 2 die louter voldoen aan de Eisen 1.1, 3.1, 3.2, 3.3, 4.1, 4.2, 4.3, 5.1, 7.1, en 7.3 worden bij het mengen met andere leveringen op de massabalans als gecontroleerde biomassa onderscheiden. Voor gecontroleerde biomassa is de biomassa-producent de eerste schakel van de handelsketen en is de bron de bosbeheereenheid of een gedefinieerd aanvoergebied.
P13	Bij een groepsmanagementsysteem voor het handelsketensysteem voldoet de groep als geheel aan dezelfde eisen als de eisen die aan afzonderlijke bedrijven gesteld worden
13.1	Een groep staat onder leiding van een juridische entiteit die verantwoordelijk is voor de groep als geheel. De entiteit beschikt over een managementsysteem alsmede over technische en menselijke hulpmiddelen waarmee het aantal deelnemende locaties binnen de reikwijdte van het systeem wordt aangestuurd. De entiteit voert jaarlijks een audit uit bij een deel van de aangesloten groepsleden.

13.2	De groep werkt conform de eisen 12.1 tot en met 12.6. Daarnaast voldoet ieder groepslid aan deze eisen voor zover deze op de werkzaamheden van dat lid van toepassing zijn.
13.3	De groepsleiding beschikt over een registratiesysteem waarin worden opgenomen: <ul style="list-style-type: none"> – namen en adressen van de groepsleden; – een verklaring van ieder lid waarin het lid verklaart te voldoen aan de eisen van het handelsketensysteem; – de inkomende en uitgaande leveringen van elk van de afzonderlijke groepsleden.

Lijst zoals opgenomen in de 'Regeling conformiteitsbeoordeling vaste biomassa voor energietoepassingen'

Uit Bijlage D van de Regeling conformiteitsbeoordeling vaste biomassa (Rijksoverheid, 2017).

Tabel 1. Duurzaamheidseisen van bijlage B per categorie vaste biomassa

Duurzaamheidseisen Categorie vaste biomassa	Broeikasgas- emissie	Bodem- beheer	Koolstof en verandering landgebruik	Duurzaam bosbeheer	Handelsketen- systeem
1. Houtige biomassa uit bosbeheereenheden	1.1		3.1-3.3, 4.1-4.3, 5.1	6.1-6.3, 7.1-7.5, 8.1-8.8, 9.1-9.2, 10.1-10.5, 11.1-11.2	12.1-12.6, 13.1-13.3
2. Houtige biomassa uit bosbeheereenheden kleiner dan 500 ha	1.1		3.1-3.3, 4.1-4.3	6.1-6.3, 7.1-7.5, 8.1-8.8, 9.1-9.2, 10.1-10.5, 11.1-11.2	12.1-12.6, 13.1-13.3
3. Reststromen uit natuur- en landschapsbeheer	1.1	2.1			12.1-12.6, 13.1-13.3
4. Agrarische reststromen	1.1	2.1			12.1-12.6, 13.1-13.3
5. Biogene rest- en afvalstromen	1.1				12.1-12.6, 13.1-13.3

VERTROUW

D Lijst met bovenwettelijke eisen

Lokale economie	
Versterking lokale economie	C 1. Het bosbeheer dient een redelijk perspectief op werkgelegenheid te bieden aan de plaatselijke bevolking, inclusief inheemse volken, evenals op het lokaal verwerken van hout en andere bosproducten dan hout.
	<i>Toelichting:</i> De werkgelegenheid voor de plaatselijke bevolking, inclusief inheemse volken, dient gestimuleerd te worden, bijvoorbeeld door middel van opleidingsactiviteiten
	C 2. De bosbeheerder ontplooit extra activiteiten om een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van de plaatselijke fysieke infrastructuur en van sociale voorzieningen en programma's voor de plaatselijke bevolking, inclusief inheemse volken. Deze bijdrage wordt geleverd in samenspraak met de plaatselijke bevolking.
	<i>Toelichting:</i> De bosbeheerder is van deze eis vrijgesteld indien door lokale en/of nationale overheden met instemming van de plaatselijke bevolking in voldoende mate wordt voorzien in extra activiteiten.
Concurrentie om hulpbronnen	Principe: Biomassaproductie voor energie mag de lokale voedselvoorziening en lokale biomassatoepassingen niet in gevaar brengen.
	C 3. Gebieden en middelen die van fundamenteel belang zijn voor het voldoen aan de basisbehoeften van de plaatselijke bevolking of inheemse volken (voor levensonderhoud, gezondheid, voeding, water, en dergelijke) worden geïdentificeerd, beschermd en gemonitord in een gedegen proces. Dit proces is gelijk aan de aanpak (criterium en guidance) voor terreinen met hoge beschermingswaarde zoals benoemd in C7.1 in document [XXX][1]. De plaatselijke bevolking of inheemse volken worden betrokken bij het vaststellen van deze behoeften, bij het ontwikkelen en implementeren van maatregelen om de gebieden en middelen te beschermen en bij de monitoring.
Sociale aspecten	
Belangen van belanghebbenden	Principe: Er dient rekening gehouden te worden met de belangen van direct en indirect betrokken belanghebbenden.
Eigendoms- en gebruiksrechten	C 4. De juridische status van het beheer van de bosbeheereenheid en de rechten van de plaatselijke bevolking, inclusief inheemse volken, ten aanzien van eigendom- of gebruiksrechten, zowel wettelijk als traditioneel, met betrekking tot de bosbeheereenheid of enig gedeelte daarvan zijn geïnventariseerd en moeten gerespecteerd worden.
	<i>Toelichting:</i> Dit criterium beschrijft een proces waarbij eerst wordt geïnventariseerd wie welke rechten heeft en dat deze worden gerespecteerd. De eerste stap, de inventarisatie van de rechten, bestaat weer uit twee sub-stappen. Eén, het identificeren van 'inheemse volken' en van 'plaatselijke bevolking' met potentiële (wettelijk en) traditionele eigendoms- en gebruiksrechten. Twéé, het inventariseren van deze rechten. Bij beide sub-stappen moeten de inheemse volken en plaatselijke bevolking hun mening, ervaring en expertise worden betrokken. De tweede stap, het respecteren van de rechten, vereist dat de bosbeheerder geen activiteiten ontplooit die de rechten van inheemse volken of van de plaatselijke bevolking schenden.
Raadpleging en toestemming	C 5. Ten aanzien van het bosbeheer vindt effectieve communicatie met en raadpleging en participatie van belanghebbenden plaats.
	<i>Toelichtingen:</i> Rapportages zijn aanwezig over hoe en wanneer met belanghebbenden gecommuniceerd is en hoe belanghebbenden zijn betrokken.

	<p>Raadpleging omvat zowel inspraak op basis van vrijelijk tot stand gekomen voorafgaande en weloverwogen instemming, zoals benoemd in C 6, als ook betrokkenheid.</p> <p>In de onderstaande tabel wordt aangegeven waar betrokkenheid van toepassing is op de duurzaamheidscriteria.</p> <p>Effectieve communicatie is zowel onderdeel van betrokkenheid als een op zichzelf staande 'activiteit'. In ieder geval wordt een publieke samenvatting van het bosbeheerplan plan en/of audit report alsmede van de resultaten van monitoring beschikbaar gesteld aan belanghebbenden.</p> <p><i>Bijlage 2 bevat een overzicht van de criteria waarbij betrokkenheid een rol speelt en hoe die daar ingevuld dient te worden.</i></p> <p>C 6. De plaatselijke bevolking en inheemse volken moeten inspraak hebben in het bosbeheer op basis van vrijelijk tot stand gekomen voorafgaande en weloverwogen instemming, en hebben het recht toestemming te verlenen of te weigeren en, indien van toepassing, schadevergoeding te ontvangen waar hun bezittingen/gebruiksrechten op het spel staan.</p> <p><i>Toelichting:</i> Met vrijelijk tot stand gekomen voorafgaande en weloverwogen instemming wordt bedoeld: Het recht van inheemse volken en plaatselijke gemeenschappen om toestemming te verlenen of te weigeren voor activiteiten die op hun land of in hun gebieden gepland zijn, die van invloed zullen zijn op hun cultuur en traditionele kennis of waardoor hiervan gebruik zal worden gemaakt of die anderszins van invloed zijn op hun rechten, wettelijk dan wel traditioneel. De informatie waarop zij hun beslissingen zouden moeten baseren dient volledig te zijn, op een begrijpelijke manier gepresenteerd te worden en tijdig beschikbaar gesteld te worden.</p>
Openbare toegankelijkheid	<p>C 7. Het bosbeheerplan en de bijbehorende kaarten, relevante monitoringresultaten en informatie over de toe te passen bosbeheermaatregelen zijn openbaar toegankelijk, behoudens strikt vertrouwelijke bedrijfsinformatie.</p> <p><i>Toelichting:</i> Openbare toegankelijkheid houdt in dat indien belanghebbenden beperkt toegang tot bepaalde media hebben, het beheerplan via andere kanalen verspreid wordt. Afhankelijk van de mate van gedetailleerdheid van het beheerplan, dient ofwel het volledige plan of een samenvatting daarvan beschikbaar te zijn inclusief bijbehorende kaarten, behoudens strikt vertrouwelijke bedrijfsinformatie.</p> <p><i>Toelichting:</i> Voor zover mogelijk en noodzakelijk kan informatie over het bosbeheer ook aan de mensen in het bos worden medegedeeld door middel van ter plaatse aan te brengen markeringen of informatiepanelen.</p>
Geschillenbeslechting	<p>C 8. Er bestaan adequate mechanismen voor het beslechten van geschillen met betrekking tot bosbeheer, eigendoms- en gebruiksrechten, werkomstandigheden of sociale voorzieningen.</p> <p><i>Toelichting:</i> In het geval van een conflict van aanzienlijk omvang wordt de bosbeheereenheid niet gecertificeerd.</p> <p><i>Toelichting:</i> Met adequate mechanismen wordt bedoeld mechanismen voor geschillenbeslechting, waarbij klachten of geschillen in een beschreven, transparant proces worden behandeld, inclusief engagement met de betrokkenen. De afhandeling van klachten wordt daarbij gedocumenteerd.</p> <p><i>Toelichting:</i> Bij aantoonbare beschadiging of verlies van bezittingen/gebruiksrechten dient evenredig te worden gecompenseerd.</p>
Terreinen van culturele en economische waarde	<p>C 9. Terreinen van culturele en traditioneel economische waarde worden in overleg met de belanghebbenden in kaart gebracht en geïnventariseerd en worden gerespecteerd.</p>
Gezondheid en arbeidsomstandigheden	<p>Principe: Veiligheid, gezondheid en arbeidsomstandigheden dienen gewaarborgd en waar nodig verbeterd te worden.</p>

Gezondheid en veiligheid	<p>C 10. De (bos)beheerder dient gezondheids- en veiligheidsmaatregelen te treffen die minimaal voldoen aan de relevante wetgeving en in overeenstemming zijn met alle toepasselijke ILO-verdragen, ter bescherming van de werknemers, inclusief aannemers en hun personeel en, voor zover van toepassing, de plaatselijke en inheemse bevolking.</p> <p><i>Toelichting:</i> In het kader van dit criterium zijn de kernverdragen van de ILO: Verdrag 155 - Beroepsveiligheid en gezondheid en de bijbehorende aanbeveling 164; Verdrag 161 - Bedrijfsgezondheidsdiensten en de bijbehorende aanbeveling 171.</p>
Arbeidsvoorwaarden	<p>C 11. Werknemers hebben het recht zich te organiseren en over loon en arbeidsomstandigheden te onderhandelen, overeenkomstig nationale wetgeving en de kernverdragen van de Internationale Arbeidsorganisatie (ILO).</p> <p><i>Toelichting:</i> De volgende ILO-verdragen zijn relevant:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 'Vrijheid van vereniging en collectieve onderhandelingen' (verdragen 87 en 98). - 'Uitbanning van gedwongen of verplichte arbeid' (29 en 105). - 'Uitbanning van discriminatie in arbeid en beroep' (100 en 111). - Verdrag over de minimumleeftijd, 1973 (nr. 138). En - Verdrag over de ergste vormen van kinderarbeid, 1999 (nr. 182).
Genetisch gemodificeerde organismen	
Ggo's	C 12. Genetisch gemodificeerde organismen (ggo's) mogen niet gebruikt worden.
Managementplan	
Managementplan	<p><i>Dit criterium wordt reeds door de ADBE getoetst echter zonder de verwijzing naar de sociale en economische functies. Daarom moet in dit kader alleen de roodgekleurde tekst getoetst te worden – uiteraard binnen de context van het hele criterium en de toelichting. De toetsing van de ADBE mag hierbij worden meegenomen.</i></p> <p>C 13. Er is een plan voor bosbeheer dat minimaal bestaat uit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - een beschrijving van de huidige staat van de bosbeheereenheid; - lange-termijn doelstellingen gericht op de economische, sociale en ecologische functies; - de gemiddelde jaarlijks toelaatbare kap per bostype en, indien van toepassing, de jaarlijks toelaatbare exploitatie van andere bosproducten dan hout, berekend op basis van betrouwbare en actuele gegevens; - een begroting voor de uitvoering van het plan voor bosbeheer. <p><i>Toelichting:</i> Het bosbeheer plan dient duidelijke beschrijvingen (ecosystemen, soorten) en doelstellingen te bevatten, met in acht name van de economische, sociale en ecologische functies en aspecten. Dit betekent onder meer het in kaart brengen en adresseren van ecologisch waardevolle gebieden. Een realistische begroting moet de uitvoering van het plan mogelijk maken.</p>
Monitoring	<p><i>Dit criterium wordt reeds door de ADBE getoetst echter zonder de verwijzing naar de sociale en economische functies. Daarom moet in dit kader alleen de roodgekleurde tekst getoetst te worden – uiteraard binnen de context van het hele criterium en de toelichting. De toetsing van de ADBE mag hierbij worden meegenomen.</i></p> <p>C 14. De uitvoering van het plan voor het bosbeheer wordt periodiek gemonitord en de ecologische, sociale en economische effecten van het bosbeheer worden geëvalueerd.</p> <p><i>Toelichtingen:</i> Ecologische effecten zijn bijvoorbeeld verandering van flora en fauna, samenstelling van het bos; economische effecten betreffen bijvoorbeeld werkgelegenheid, producten en diensten uit het bos.</p> <p>Monitoring is voldoende om de milieu- en sociale impacts van managementactiviteiten en veranderingen in de staat van het milieu te identificeren en te beschrijven. Monitoring vindt plaats op basis van adequate gegevens en is proportioneel aan de schaal, intensiteit en het risico van de managementactiviteiten.</p>
Bosbeheer o.b.v. onderzoek	C 15. Wetenschappelijk onderzoek en, zo nodig, informatie over vergelijkbare bossoorten liggen ten grondslag aan het bosbeheer.

Chain of custody	
Chain of custody	<p><i>Dit criterium wordt reeds door de ADBE getoetst echter daarbij worden drie andere eisen beoordeeld dan de twee eisen/bullet points hieronder. In de oorspronkelijke afspraak heeft dit criterium dus vijf eisen waarvan drie al door de ADBE zijn getoetst. Daarom moet in dit kader alleen de roodgekleurde tekst getoetst te worden - uiteraard binnen de context van het hele criterium en de toelichting. De toetsing van de ADBE mag hierbij worden meegenomen.</i></p> <p>C 16. Vermenging van materiaal uit de Categorieën 1 en 2 dat aan verschillende duurzaamheidseisen voldoet is toegestaan wanneer bij de eindgebruiker minimaal 70% van het mengsel aan alle relevante principes uit Tabel 1 (van Bijlage 4 bij de algemene uitvoeringsregeling van de SDE) en de daaronder liggende criteria voldoet en het overige materiaal voldoet aan de volgende eisen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vermenging van hout met genetisch gemodificeerd hout is in de hele keten niet toegestaan; - het hout is niet gekapt in strijd met fundamentele mensenrechten. <p><i>Toelichtingen:</i> Onder vermenging wordt verstaan: vermenging met ander hout uit de Categorieën 1 en 2 dat niet aan de verschillende duurzaamheidseisen voldoet.</p> <p>De organisatie die een claim maakt ten aanzien van het voldoen aan dit criterium beschikt over een werkend Due Diligence Systeem waarmee aangetoond wordt dat er een laag risico is dat het overige materiaal niet aan deze eisen voldoet. Voorbeelden voor een dergelijk Due Diligence Systeem zijn de FSC Standaard 40-005 V3.0 en het Sustainable Biomass Partnership.</p>

Lijst d.d. 10 maart 2020, laatste versie zoals aangeleverd door de convenantpartijen.

E Enquête mid-term evaluatie DBC

Vragen ten behoeve van de jaarrapportage

De jaarrapportage richt zich op feitelijke data om inzicht te krijgen in het stimuleringsprogramma. Waar er hier meer vragen gesteld worden dan letterlijk in Artikel 7 zijn opgenomen, worden deze vragen gesteld om uitspraken te kunnen doen over zinvolle intensivering van het stimuleringsprogramma (Artikel 7.1). Daarnaast is goed inzicht in het stimuleringsprogramma nodig om de haalbaarheid van het ambitiepad (Artikel 3) te kunnen beoordelen. Daarom worden er soms ook vragen over de toekomst gesteld.

Stimuleringsprogramma¹⁸

1. Welke activiteiten stonden er tot en met 2019 op de planning van het stimuleringsprogramma? Vul per activiteit Tabel 15 in.
2. Hoe is de planning tot stand gekomen?
3. In welke mate zijn kleine boseigenaren betrokken geweest bij het tot stand komen van het programma en het bepalen van de activiteiten? Oftewel in welke mate is de behoefte naar bepaalde activiteiten in kaart gebracht en meegenomen?
4. Hoeveel kleine boseigenaren (met bijbehorend areaal) zijn benaderd voor deelname aan het certificeringsprogramma? (Artikel 7.1).
5. Op welke manier is het stimuleringsprogramma aangepast ten opzichte van de initiële versie van het stimuleringsprogramma?
6. Wat was de reden voor eventuele aanpassingen?
7. In hoeverre zijn de activiteiten volgens planning uitgevoerd?
8. Wanneer de activiteiten niet volgens planning zijn uitgevoerd, welke aanpassingen zijn er gedaan aan de planning en waarom?

Betrokken organisaties en deskundigen

1. Welke en hoeveel organisaties en deskundigen zijn bij het stimuleringsprogramma betrokken geweest in 2019? (Artikel 7.1)
2. Waarom werden deze organisaties en deskundigen betrokken?
3. Door wie werden deze organisaties en deskundigen geselecteerd?
4. Waar bestond de betrokkenheid van deze organisaties en deskundigen uit? Hoe vaak waren zij betrokken en bij welke activiteiten?

¹⁸ Bedoeld wordt het stimuleringsprogramma zoals benoemd in Artikel 5 van het Convenant Duurzaamheid Biomassa.

Certificering op perceelniveau, FSC of gelijkwaardig

1. Hoeveel kleine boseigenaren zijn gecertificeerd sinds de start van het stimuleringsprogramma? (Artikel 7.1) Graag opgeven per jaar.

Jaar	Aantal (nieuw) gecertificeerde kleine boseigenaren	Bijbehorend areaal (in ha)
2015		
2016		
2017		
2018		
2019		

2. In hoeverre is duidelijk of er de komende jaren ook al kap zal plaatsvinden bij deze gecertificeerde kleine boseigenaren en er dus biomassa zal vrijkomen?
3. Welke acties onderneemt de DBC of ondernemen de energiebedrijven afzonderlijk om ervoor te zorgen dat er ook daadwerkelijk biomassa van nieuw gecertificeerde kleine boseigenaren in Nederland kan worden ingezet?
4. Is vanuit het stimuleringsprogramma nagegaan wat de redenen voor deelnemers waren om wel of niet te certificeren?
5. Zo ja, welke doorslaggevende redenen worden door kleine boseigenaren opgegeven voor de keuze voor certificering? Wat waren de (max.10) meest genoemde redenen?
6. Zo ja, wanneer partijen wel betrokken waren bij het stimuleringsprogramma, maar niet voor certificering zijn gegaan, welke redenen worden opgegeven voor het besluit om niet te certificeren? Wat waren de (max. 10) meest genoemde redenen?
7. Zo niet, was dit een bewuste keuze en waarom werd deze keuze gemaakt?

Financiering

1. Hoe verhouden de gemaakte kosten zich tot de activiteiten onder het stimuleringsprogramma en het jaarlijks budget?
2. Wanneer het jaarlijks budget niet volledig besteed kan worden, wat zijn hier de redenen voor?
3. Welke activiteiten heeft de stichting niet uit kunnen voeren of zijn anders uitgevoerd als gevolg van budgetgerelateerde redenen? Licht dit toe en onderbouw dit.

Delen van achtergrondinformatie

1. Kunt u de volgende achtergronddocumenten delen?
  - Een document of documenten waarin het stimuleringsprogramma, zoals geldig in 2019, in detail staat beschreven? Wanneer het stimuleringsprogramma sinds de eerste versie is aangepast, kunt u dan door het toezenden van documenten inzichtelijk maken op welke punten en wanneer het stimuleringsprogramma is aangepast?
  - Gedocumenteerde plannen voor 2020 en verder (voor het stimuleringsprogramma).
  - Annual reports van de DBC Foundation over de jaren waarin het programma liep
  - Monitoringsrapportages over de jaren waarin het programma liep.
  - Andere relevante achtergronddocumenten, die u relevant acht voor onze analyse en niet op de website van de DBC staan?

Tabel 14 - Gedetailleerde vragen in te vullen per activiteit (graag kopiëren voor elke nieuwe activiteit)
 Vul n.v.t. in als een vraag niet van toepassing is

Algemene informatie
Naam en korte beschrijving van de activiteit
Type activiteit (maak onderscheid naar begeleidingsactiviteiten, trainingen en andere stimuleringsactiviteiten)
Wat was het doel van de activiteit?
Wat was de looptijd van de activiteit?
Wat was de locatie van de activiteit of wat waren de locaties in het geval van een reeks aan activiteiten
Wat was de frequentie van de activiteit? Hoe vaak werd de activiteit georganiseerd en in welk tijdsbestek?
Welke partijen waren betrokken bij de organisatie van de activiteit?
Als een activiteit niet is uitgevoerd, wat was dan de reden voor het niet uitvoeren van die activiteit?
Benadering van deelnemers
Hoeveel partijen zijn er benaderd om aan deze activiteiten deel te nemen?
Op welke manier is bepaald welke partijen benaderd zouden worden? Welke overwegingen speelden hierbij een rol?
Via welke communicatiekanalen zijn deze partijen benaderd?
In welke mate zijn er nog niet eerder betrokken partijen benaderd? Op welke manier is dit geprobeerd?
Als er minder partijen deelnamen aan de activiteit dan benaderd waren, wat was de reden voor partijen om niet deel te nemen?
Daadwerkelijke deelname aan activiteiten
Hoeveel partijen hebben er daadwerkelijk deelgenomen?
Hoeveel partijen hiervan hadden al eerder een activiteit bijgewoond?
Hoeveel partijen betroffen nieuwe contacten?
Effectiviteit en evaluatie van de activiteit
In welke mate heeft deze activiteit tot certificering op perceelniveau (FSC of gelijkwaardig) geleid? Waar blijkt dit uit?
Op welke manier is de activiteit geëvalueerd? Wat waren de uitkomsten van de evaluatie in het algemeen met betrekking tot de effectiviteit?

Vragen ten behoeve van de mid-term evaluatie

Het doel van de midterm evaluatie is beargumenteerd aangeven of de ambitie van Artikel 3 haalbaar is.

Volgend uit de bepalingen van het Convenant, zouden we u graag een aantal vragen willen stellen. De centrale vraag van deze uitvraag luidt of u de ambitie haalbaar acht en zo ja/nee, waarom wel/niet?

Licht de antwoorden toe en onderbouw de antwoorden waar mogelijk met beschikbare data en bronnen.

1. Wat waren **initieel** (eind 2015) de belangrijkste belemmeringen voor kleine boseigenaren om tot certificering op perceelniveau volgens FSC of gelijkwaardig over te gaan? Waar blijkt dit uit?
2. Wat zijn op **dit moment** (begin 2020) de belangrijkste belemmeringen voor kleine boseigenaren om tot certificering op perceelniveau volgens FSC of gelijkwaardig over te gaan?
3. In hoeverre heeft het stimuleringsprogramma die belemmeringen reeds weggenomen? Waar blijkt dit volgens u uit?
4. In hoeverre gaat het stimuleringsprogramma ervoor zorgen dat die belemmeringen worden weggenomen?
5. Wat is uw algemene verwachting voor de haalbaarheid van het ambitieuze (Art.3) en het minimum (Art.4) groeipad?
6. Wat is uw specifieke verwachting met betrekking tot de beschikbaarheid voor bij- of meestook in centrale(s) in Nederland in de komende jaren van FSC- of gelijkwaardig gecertificeerde biomassa op perceelniveau? Wat verwacht u qua beschikbaarheid daarvan in de USA en wat verwacht u voor de levering ten behoeve van centrale(s) in Nederland?
7. Wat zijn uw algemene verwachtingen voor de komende jaren met betrekking tot de haalbaarheid van het ambitieuze (Art.3) en het minimum (Art.4) groeipad? Welke factoren spelen een rol in uw verwachting? Uit welke informatie, kwantitatief dan wel kwalitatief, blijkt dat de ambitie naar uw mening wel of niet haalbaar is? (graag informatie aanleveren, die uw antwoord onderbouwt).
8. Zijn er nog punten die u wilt benoemen in aanvulling op bovenstaande vragen of deze enquête in het algemeen?

F Enquête NGO

- Bent u betrokken geweest bij de opzet en/of de uitvoering tot nu toe? Zo ja, op welke manier(en)? Welke documenten worden met u gedeeld?
- Wat vindt u van de opzet van het stimuleringsprogramma?
- Wat was de motivatie van de NGO's om geen gebruik te maken van de zetel in het bestuur van de stichting DBC?
- Wat is uw mening over de effectiviteit van het stimuleringsprogramma?
- Wanneer u van mening bent dat intensivering zinvol zou zijn, welke mogelijkheden ziet u hiervoor?
- Wat ziet u als de grootste barrière voor certificering?
- Wat ziet u als de grootste barrière voor het realiseren van het ambitiepad?
- In welke mate heeft het stimuleringsprogramma naar uw weten direct effect op het ambitiepad? Hoe ziet u deze relatie? Stel dat de herkomst in de praktijk anders is dan Noord-Amerika, hoe ziet u dit dan?
- Heeft uw organisatie zelf ook een bijdrage geleverd aan het stimuleringsprogramma? Waar bestond dit uit? Hebben andere NGO's nog op een andere manier bijgedragen?
- Zijn er nog andere punten, die we niet besproken hebben, die wel relevant zijn in het kader van het stimuleringsprogramma en we volgens u mee zouden moeten nemen in onze analyse?

VERTROUWELIJK